

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svake subote ◀ Godišnja pretplata 50 din ◀ Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 ◀ Telefon uredništva 30-866 i 26-516, uprave 30-866 ◀ Račun Poštanske štedionice br. 57.686
◀ Oglasi po ceniku ◀ Rukopisi se ne vraćaju ◀

Beograd, 3 juli 1937
God. VIII ◀ Broj 21

SA GLAVNIH SLETSKIH DANA U POKRAJINSKOG SLETA SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE U SKOPLJU

Posle Vidovdanskog sleta u Skoplju

Prema utvrđenom programu održan je u Skoplju na Vidovdan V pokrajinski slet Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije. Ovim sletom naše Sokolstvo proslavilo je 25-godišnjicu oslobođenja Južne Srbije i na simboličan način zahvalilo se i poklonilo se svima žrtvama podnesenim u 1912 godini za oslobođenje ovih istorijskih i klasičnih krajeva našeg naroda.

Naše Sokolstvo nije moglo doneti lepšu odluku od te, da se ovogodišnji pokrajinski slet održi u Skoplju s tim, da se glavni sletski dani poklapaju sa Vidovdanom. Skoplje, rastavljeno od Kosova polja samo Kačaničkim klančem, tesno je vezano u narodnim uspomnama za istorijski događaj, koji se odigrao o Vidovdanu 1389 g. na Kosovu polju. Kada su pre 25 godina armije male Srbije izbile u Skoplje osetilo se, da je na našem klasičnom Jugu izvršena jedna velika istorijska misija, za kojom je narodna duša duboko čeznula, dajući izražaje ovim svojim čeznjama kroz istorijski narodni ep, Kosovski ciklus i kroz sve ono, što je upućivalo tadašnju slobodnu Kraljevinu Srbiju i Crnu Goru da misle i razvijaju svoju akciju u cilju oslobođenja južnih krajeva.

Oslobođenje Južne Srbije od pre 25 godina bilo je od tako velikog značaja, da ga možemo nazvati prvim činom oslobođenja i ujedinjenja celog našeg naroda, izvršenog u toku daljih ratnih događaja, otpočelih 1914 g.

Zbog svega toga jugoslovensko Sokolstvo sasvim je dobro shvatilo svoju ulogu, što je odlučilo da se ovogodišnji pokrajinski slet održi u Skoplju i to u čast i slavu 25-godišnjice oslobođenja Južne Srbije.

Sokolska župa Skoplje učinila je nesumnjivo sve što je mogla da ovaj slet bude dostojan uspomene na 25-godišnjicu oslobođenja Skoplja i Južne Srbije. Da bi se ovaj istorijski momenat što više istakao, sletski odbor došao je između ostalog na lepu ideju, da se uoči Vidovdana na sletištu izvede scena: „Krunisanje Cara Dušana“, a na sam Vidovdan sletska scena oslobođenja Južne Srbije u 1912 g.

Ne ulazeći u tehničke detalje izvođenja, treba istaći da je ideja o priredivanju sletskih scena kao i samo izvođenje izazvalo veliko interesovanje kod svih koji su došli u Skoplje da prisustvuju sletu. Izvođenje sletске scene oslobođenja Južne Srbije u 1912 g. izazvalo je još i naročito dopadanje zbog dovoljne dinamičnosti, neophodno potrebne sletskim scenama, koje se izvide na velikom sletištu, pod otvorenim nebom. Pretstavljena kumanovska bitka, žrtve pale u toj bitci, razvijanje Jugoslavije iz kumanovskog dela Srbije, živi bedem vojske, naroda i Sokolstva, koje simbolično štiti svoju domovinu Jugoslaviju — sve to izvedeno u neposrednoj blizini Dušanovog grada i mutnog i brzog Vardara činilo je, da je sav prisutan narod mogao da oseti smisao sleta i veličinu dela, izvršenog pre 25 godina.

I u ovom pogledu slet u Skoplju odgovorio je u punoj meri svojoj nameni i imao je punog uspeha. Još nešto, što je i važno i dirljivo. Na sletištu, za vreme svih priredaba u glavnim slet-

Vidovdanskim sletom u Skoplju jugoslovensko Sokolstvo dostojno je proslavilo 25-godišnjicu oslobođenja naših južnih krajeva

Uoči glavnih sletskih dana

Već nekoliko dana pre sleta sokopske ulice, koje su obično u letnjim popodnevima satovima radi velike vrućine skoro prazne, počele su tih dana naglo da oživljuju, jer su u starodrevno carsko Skoplje već pristizali prvi sletski gosti. Grad je poprimao tako reći svakog časa sve to svečaniji izgled, da bi urešen i u najsvečanijem ruhu dočekao svoju dragu sokolsku braću i sestre i ostale goste, najtoplije ih pozdravio i pun iskrene radosti i bratske ljubavi ukazao im svoje najveće gostoprimstvo. Domovi i ulice kitili su se zastavama. Na glavnijim mestima grada podizali se lepi slavoluci, iskićeni zelenilom i zastavama, a po glavnim gradskim ulicama na svim stubovima pored jugoslovenskih isticane su i češkoslovačke i bugarske zastave. Građanstvo pak u očekivanju glavnih sletskih dana, dana sokolskog i nacionalnog slavlja, nalazilo se već u nekom naročitom, vedrom i svečanom raspoloženju, kao uoči najvećeg praznika.

Usled gradnje nove železničke stanice, svi redovni vozovi zaustavljaju se u predgrađu Skoplje — Vojvoda Putnik. Jedino specijalni sokolski vozovi dolazili su na glavnu stanicu, koja je bila iskićena svim slovenskim zastavama i spremna da primi braću i sestre iz svih krajeva prostrane Jugoslavije.

Među prvima stigli su u Skoplje, u petak 25. pr. m. beogradskim brzim vozom u 21.48 muški i ženski tehnički odbor Saveza sa zamenikom saveznog načelnika bratom M. Vojinovićem i saveznom načelnicom sestrom E. Skalarjevom na čelu. Za njima počeli su da pristižu i ostali.

U sletskoj kancelariji

Sletska kancelarija liči na jednu jaku košnicu sa mladom maticom. U njoj sve vri. U svim prostorijama puno braće i sestara. Najživlje je u sobi predsednika sletskog odbora i starešine župe brata Velje Popovića, jer svi se njemu obraćaju za konačnu odluku. Naročito

skim danima nalazile su se okupljene mnoge i mnoge hiljade naroda iz svih krajeva, a naročito iz Južne Srbije. Velike narodne mase odazvale su se sletu i sokopskim svečanostima, posvećenim 25-godišnjici oslobođenja Južne Srbije. Znak da narod sa punim srcem učestvuje u proslavi 25-godišnjice svog oslobođenja i da voli Sokolstvo, na čiju je priredbu došao u neobično velikom broju.

Ovo učestvovanje velikih masa a i ova ljubav i poverenje prema našem Sokolstvu treba s jedne strane da nas mnogo zaraduje, a s druge strane da nas potseti, kako ogromnu moralnu odgovornost uzimamo na sebe kada priredujemo ovakve sletove. Jer ljubav i poverenje naroda treba u punoj meri opravdati. Kao što je srpska vojska 1912 g. izvršila ovde svoju misiju, isto tako i sokolski slet mora imati svoju veliku misiju. Zbog ove misije sokolski slet mora da izaziva osećaj odgovorno-

sti ne samo cele naše organizacije, već i svakog pojedinog Sokola.

Sa jednog sleta, posećenog onako kao što je to bio Vidovdanski slet u Skoplju, narodne mase moraju napustiti sletišta i otići svojim kućama, stojeći pod snažnom sugestijom o vrlinama i svima vrednostima sokolske organizacije. Ove vrline i vrednosti moraju se ogledati u svemu: i u onom najkрупnijem, zajedničkom, kao i u onom pojedinačnom i ličnom.

U ovom pogledu na prvome mestu narodnim masama mora imponovati dobrovoljna disciplina koja čini jednu od bitnih osnovica sokolske organizacije. Kao dalji izraz ove sokolske disciplinovanosti dolazi tehnička priprema sokolskog članstva za istupanje na sletišta. Zajedničke proste vežbe, na kojima istupa veliki broj članstva, upravo i služe tome, da kroz tehničku spremu prikažu veličinu sokolske dobrovoljne discipline.

Posle toga disciplina sokolske organi-

je živo u stanbenom oteku, u kome saradnicima vrši konačan raspored nastambe. Brojno stanje dolaska iz pojedinih župa takoreći svakog časa se menja. Mlada braća su određena za vodiče pojedinih župa. Zajednička nastamba je gotova. U pojedinim školama i internatima postavljeni su čak i kreveti, slamnjače, a negde samo slama. Udoban stan pripremiti članstvu, to je prvi uslov uspeha sleta. Pročelnik propagandnog oteka br. Mirko Jovanović, prosvetar župe, i ne izbija ni danju ni noću iz štamparije, gde se štampaju programi, veliki, detaljni, sletski proglaš, brošure — sadržaj sletске scene, a u svečano ruho priprema se i sletski list „Soko na Vardaru“. Sve to sam sastavlja, koriguje vredni naš brat Mirko — i pored još drugih dužnosti na kojima će se naći. I odbor za doček stalno je na okupu. Najveća mu je briga kako će silni prtljag sa stanica najbrže da se prenese u zajedničke nastambe. Redarstveni oteku pod stručnom rukom brata Marka Batričevića, raspoređeni je na rejonu za celo vreme sleta i čeka samo na komandu pa da stupi u akciju. Oteku za ishranu rešava pitanje ishrane siromašnih članova četa, čiji će svaki član dobiti dnevno jedan obrok suhe hrane. I ostali oteci svršavaju žurno i marljivo poslednje pripreme. Ukratko, svi se žrtvuju da bi slet što bolje uspeo.

SUBOTA 26 JUNI.

Dolazak specijalnih sokolskih vozova.

Sve članstvo, prema rasporedu saobraćajnog oteka, imalo je da dođe na slet u devet specijalnih vozova (Sok. 1—9) u toku subote, a članstvo iz Ohrida i Kičeva redovnim vozom. Dakle ukupno sa deset vozova.

Prvi je stigao voz Sok. 3 iz Beograda sa nešto malo zakašnjenja. Na stanici puno sveta, sokolska muzika društva Skoplje Matica, članstvo u odori i članice u narodnim nošnjama, sletski odbor sa br. V. Popovićem. Iskićen voz zelenilom i zastavicama ulazi u stanicu, prolamaju se pozdravi i usklici. Izlazi načelnik župe Beograd br. Petar Colović, dobija uputstva za iskrcavanje i svrstavanje povorke. Kroz ulice srdačan pozdrav građanstva. Kod Dušanovog mosta je razlaz, braća idu u svoju nastambu u Trg. akademiju, a sestre u Žensku gimnaziju.

Istovremeno došli su u predgrađu brzim vozom delegati ČOS braća: František Kudela, Vaclav Prohaska i s. Ružena Mahalova, zatim zamenik starešine Saveza SKJ brat Smiljanić, savezni načelnik brat doktor Pihler, te članovi savezne uprave braća: Todorović, Brzaković Radulović, Nikolić, dr. Dragić, Milošević, Stajić, Dimitrijević, dr. Feliks i zamenica savezne načelnice sestra Jovanović. Nastamba za delegaciju ČOS i saveznu upravu bila je u novopodignutom Studentskom domu kraj Filozofskog fakulteta.

U toku celoga dana skoro svakog sata dolazili su vozovi sa Sokolima i Sokolicama i gostima. Sve je bilo veselo. Bilo je i dirljivih scena pri susretu poznanika i prijatelja još od pro-

zacije mora da dođe da izražaja i u načinima istupanja pojedinaca: u propisnom i ukusnom nošenju sokolskih odora, u načinima pozdravljanja i oplođenju itd.

Problem discipline i našeg misionarskog uspeha na sletovima ogleda se u svemu spomenutom. Ali dok na nekim mestima individualni nedostaci mogu ostati i nezapaženi od velike mase, pri zajedničkom nastupanju sa prostim vežbama ovi nedostaci mogu se sumirati do nepovoljnog utiska, koji može u mnogome da nanese štete onim visokim ciljevima, kojima je namenjen slet.

O ovoj važnoj strani sletskih priredaba treba ozbiljno razmišljati. Kako pozitivno i prijatno deluje skladno vežbanje zajedničkih vežbi osetilo se kad su nastupile seoske sokolske čete, koje su pokazale u većoj meri skladnost vežbanja, kao izraz snažnije disciplinovanosti.

Dr. M. D.

šlog pokrajinskog sleta u Skoplju pre devet godina.

Pred veče grad je neobično oživio; sve je na ulici, i mlado i staro. Radnoznali građani sa velikim interesom raspituju se odakle su braća, da li su došli njihovi poznanici. Glavna ulica skoro je neprolazna, izlozi radnja su naročito dekorisani i osvetljeni. Dušanov most bogato je osvetljen u bojama i pruža vanredno lepu sliku. U gradu su podignuta četiri slavoluka iskičena zelenilom, zastavicama i sa sokolskim geslima. Najlepši je slavoluk bio na prilazu za Dušanov most sa napisom „Zdravo Sokoli“, a sa strane „1912—1937“.

U subotu je stiglo u Skoplje oko 6000 Sokola i Sokolice.

Zbor župskih načelnika i načelnica

U 20 časova održan je toga dana sastanak župskih načelnika i načelnica u domu Sokolskog društva Skoplje Matica. Prisutne je pozdravio brat Aleksa Jovanović, načelnik župe Skoplje, a u ime Saveza SKJ načelnik brat dr. Alfred Pihler. Potom se prešlo na poddelu rada za sve sletske priredbe.

Bakljada.

U 21 čas pošla je sokolska bakljada sa letnjeg vežbališta društva Skoplje Matica, koja je prolazeći ulicama bila toplu pozdravljena. Na čelu bakljade bila je sokolska konjica, zatim sokolska muška i ženska deca. Sa Oficirskog doma puštane su rakete. Sve građanstvo, skoncentrisano na glavnom trgu ispred Oficirskog doma, očekivalo je završetak svečanosti svitanjem povečerja sa terase Oficirskog doma, posle čega je sve članstvo pošlo u svoje nastambe na počinak da bude odmoreno za sutrašnje priredbe.

NEDELJA 27 JUNI.

Rano izjutra kretale su velike grupe članova, članica te članova četa u živopisnim narodnim nošnjama iz svih krajeva države kroz grad koji je bio sav iskičen zelenilom i državnim zastavama ka sletištu radi održavanja pokusa za javni čas. Tačno u zakazano vreme otpočeli su pokusi po župama pod vodstvom tehničkih organa Saveza. U 6.15 počeo je generalni pokus, i to članica (360), članova (480) i članova sokolskih četa (580). U 7 časova počeli su pokusi u Narodnom pozorištu za akademiju.

Svečana sednica u Narodnom pozorištu.

U 10.30 počela je u Narodnom pozorištu svečana sednica, kojoj su prisustvovali izaslanik Nj. Vel. Kralja div. general g. Milan Ječmenić, komandant III armijske oblasti, ministar fizičkog vaspitanja naroda brat dr. Josip Rogić, izaslanik ministra vojske i mornarice div. general g. Milisav Antonijević, ban Vardaske banovine g. Svetislav Paunović, mitropolit skopski g. Josip, pretstavnic Senata i Narodne skupštine, konzuli: Čehoslovačke, Francuske, Rumunije, Turske, Grčke, Italije i Albanije, predsednik skopske opštine g. Panta Jovanović, dekan Filozofskog fakulteta g. dr. Radoslav Grujić, načb g. Fevzija Hadži-Hamzić, u pravnik skopske policije g. Drago Bošković i drugi zvanični državni funkcioneri te pretstavnic korporacija i kulturnih i humanih ustanova.

Pred dupkom punim pozorištem svečanost je otvorio sa pozornice, koja je bila svečano dekorisana, brat Velja Popović, starešina župe Skoplje i predsednik sletskog odbora. Za stolom na pozornici su bili zamjenik starešine Saveza SKJ brat Milivoje Smiljanić, pretstavnic COS braća Kudela, Prohaska i sestra Mahalova, pretstavnik Saveza ruskog Sokolstva brat Vladimir Ivanović, Tihomirov i članovi uprave Saveza SKJ. Na sredini pozornice bila je postavljena ukrasna slika Nj. Vel. Kralja Petra II u sokolskoj odori, rad br. Tome Vladimirovića. Pozornica je bila ispunjena članstvom u svečanim odorama sa zastavama i članovima sokolskih četa u narodnim nošnjama. Bio je to neobično krasan prizor.

Burno pozdravljen starešina župe i predsednik sletskog odbora brat Velja Popović otvorio je svečanu sednicu sledećim govorom:

GOVOR STAREŠINE ŽUPE BRATA VELJE POPOVIĆA

— Mi jugoslovenski Sokoli ponosni smo, što na čelu našega Sokolskog saveza stoji kao starešina naš mladi Kralj Petar II Karađorđević. I danas kada započinjemo veliku našu sokolsku svečanost — glavne sletske dane, — dužnost nam nalaže, da najpre pozdravimo našega omiljenoga Starešinu sa ovakvim brzojavom:

Pozdravni telegram Nj. Vel. Kralju „Naš mili Starešino,

Tvoja braća Sokoli iz cele kraljevine proslavljaju danas, svojom velikom sokolskom manifestacijom — sokolskim sletom, oslobodenje južnih krajeva velike nam i drage otadžbine, proslavljaju 25-godišnjicu onoga događaja, kada su Tvoj veliki Ded sa neumrlim Tvojim Ocem, bitkom na Kumanovu, uzdigli visoko malenu, hrabru i junačku Srbiju, i objavili da će uskoro nastati vredniji i srećniji dani za sve Slovene, koji do tada behu u ropstvu.

Svi mi stariji Sokoli, koji smo pre 25 godina bili vojnici velikoga Petra i slavnoga Aleksandra, gotovi smo i sada da u svako doba prinesemo i najveću žrtvu koju od nas bude tražila otadžbina. Tako isto spremni su i svi ostali Sokoli koji su sada pod Tvojom zastavom, da pođu stopama naših velikana i heroja i da brane i čuvaju sve ono, što su ti veliki ljudi svojom krvlju izvojevali.

Sakupljeni na ovome slavlju još jednom se zavetujemo, da ćemo Te, kao odani Tvoji građani, u Tvome velikome zadatku, toplo, bratski i iskreno pomagati i voleti, i da jedva čekamo dan, da Te vidimo velikog, snažnog sa kraljevskom i carskom krunom na glavi.

Živeo naš mili Starešino! — Burni i dugotrajni usklici „Živeo Kralj!“ prpratili su čitanje pozdravnog telegrama, a zatim je glazba inonirala himnu. Zatim je starešina brat Popović nastavio:

— Tako isto draga braćo i sestre, radujemo se što možemo sa ove divne sokolske svečanosti da pozdravimo i našega velikog zaštitnika Nj. Kralj. Višočanstvo Kneza Namesnika Pavla i dozvolite mi da Mu uputimo ove tople reči:

Pozdrav Nj. Vis. Knezu Pavlu

„Vaše Kraljevsko Višočanstvo, Vaši verni Sokoli svesni ogromnoga zadatka i velikih briga koje ste metnuli na svoja pleća još u časovima kada strašni i tužni događaji behu neobično zabrinuli sve trezvene i razborite ljude, svesni toga, oni vas neobično uzdižu, poštuju i veličaju, jer u Vama vide snagu i borbenost velikoga vođda, a vide i veliko srce zaštitnika našega mladoga Kralja, naše nade i sreće.

Takvoga velikana kao što ste Vi, Sokoli moraju voleti i čuvati, pa stoga Vam sa sokolskoga sleta, sa proslave 25-godišnjice oslobođenja Južne Srbije šalju najlepše želje, pune topline i odanosti.

Živeo naš zaštitnik! Živeo Knez Pavle!“

Čitanje pozdravnog telegrama Nj. Kr. Vis. Knezu Namesniku bilo je popraćeno burnim i oduševljenim poklicima.

Nakon što je zatim bio upućen pozdravni telegram i predsedniku Kraljevske vlade g. dr. Milanu Stojadinoviću, koji je također bio toplo pozdravljen, starešina brat Velja Popović nastavio je svoj govor:

— Neću ni malo da preteram ako podvučem, da je Sokolstvo u istoriji Slovena, a naročito u istoriji braće Čeha i nas Jugoslovena, za poslednjih nekoliko decenija odigralo takvu ulogu da mu se mora diviti svaki rodoljub, svaki napredan čovek. Ono je svojom silinom, snagom i neobičnom verom davalo božansku moć kako junacima tako i klonulima; ono je razbukalo krv u žilama svih slovenskih naroda, ono je

uzviknulo kod potištenih: ne priznajem tuđina za gospodara!

I samo kao takvo ono je moglo da stvori čuvene legionare, koji su kod sviju savezničkih vojski bili uvek u prvim redovima, koji su svesno i slavno ginuli po celome ratištu, ali koji su na kraju krajeva doneli slobodu svome narodu, a češki ju je narod odavno i željno očekivao.

Kao takvo, ono je moglo i kod našega naroda da stvori hiljade vojnika, četnika i dobrovoljaca, za čije podvige zna danas i najmlađi građanin Jugoslavije, čija junaštva danas opeva guslar i čija će se imena još vekovima pominjati.

Ali ne samo to. Veličina, snaga i moć našega Sokolstva leži još i u tome, što ono i u slobodi i miru govori i uči, da je život večita borba, u kojoj pobeduje samo onaj koji napreduje i koji se usavršava u tihom, neprekidnom i svagdašnjem delovanju; da je to borba, u kojoj vedro i smelo kofača samo onaj koji razvija zdravlje, radinost, trezvenost, samoprogor, tačnost. A radeći tako onda se i ceo narod drži u svestranoj duševnoj i telesnoj svežini, ne dozvoljava se da malakše ni moralno ni telesno, ne dozvoljava se nikakav zastoj i nazadovanje, već naprotiv usavršavaju se najlepše vrline uvek u bratskoj ljubavi, u disciplini i istrajnosti.

Sokolstvo je škola, u kojoj se po-jedinac, društvo i narod vaspitavaju da budu visoko moralni, da su puni etičkog shvatanja, da su prožeti ljubavlju i radom, da duh bratstva okuplja sve slojeve naroda bez ikakvih razlika.

Sokolstvo je, kako reče jedan naš veliki brat, borba između dobra i zla i beskonačna težnja za lepšim i savršnijim. Ono je bezobzirno traženje istine i pravde, to je škola odricanja, otpornosti i usavršavanja, to je svet za sebe isprepleten trnjem i cvećem, u kome nijedan trn nije tako oštar i bodljiv, da se bol ne bi prebaleo.

Takav pokret, koji u sebi nosi visoku etiku, zdrav moral, bratsku ljubav i gotovost na svaku žrtvu za dobro svoga naroda, mora večito da živi, mora kad tad da obuhvati sve slojeve naroda i mora da bude omiljen, jer u sebi nosi božanstvenu silu, kojoj se i najprimitivniji čovek mora da pokloni, nosi onu božanstvenu snagu, pred kojom se smerno kleči i duša oplemenjuje.

Pa ipak ima ljudi, koji u današnje doba previranja, u doba kada se za novac kupuje i suza i smeh, kada patološke težnje hoće da uguše i da otruju sve što je uzvišeno, plemenito i moralno u duši čovečijoj, ima ljudi, koji ne vide da je Sokolstvo živa snaga, živ plamen, koji narode pokreće, koji narode preporođuje i čuva svake patnje, bolesti i nesreće. Takve ljude treba izvesti što pre na pravi put i reći im da je Sokolstvo od Boga poslato.

I kao što smo nekada dolazeći u veliku carevinu Austro-Ugarsku na sokolske sletove osvajali svaki grad bez borbe i krvi, čim smo se pojavili sa sokolskim perjanicama i crvenim košuljama, tako verujemo, da ćemo i danas divovskom svojom sokolskom snagom, poštenim radom, čistim mislima i velikom ljubavlju, koju uvek nosimo u srcima za svoga Kralja, za narod i mili dom, da ćemo sve te ljude, koji bud iz kojih razloga nemarno ili popreko gledaju na Sokolstvo, na jačanje zajednice, na jačanje države, omladine i celog jugoslovenskog naroda, da ćemo osvojiti i videti ih u našim redovima, da zajednički zidamo i gradimo, da zajednički volimo, čuvamo i poštujemo i da zajednički budemo brana protivu svakoga bilo unutrašnjeg, bilo spoljnog neprijatelja.

Draga braćo i sestre,

Za ovu državu pali su milioni naše najbolje braće, za ovu i ovoliku državu, za veliku Jugoslaviju ginulo se još od Kosova, za nju su date najveće žrtve što ih može dati jedan narod. Za ovu državu ginuli su i kraljevi i carevi. Milioni grobova leže ne samo u našoj zemlji, već ih je i po celom svetu, i sva mora su velike grobnice naše mile braće. Slava im i hvala! (Usklici: „Slava!“)

To gigantsko delo, to vekovno stvaranje i zidanje najlepše i najveće kuće Južnih Slovena, teško da će ko mo-

ći da poljulja, teško da će ko smeti da dirne u tu svetinju, a pokuša li, milioni će i živih i mrtvih viknuti: sebi ruke! Mladi i snažni jugoslovenski džin na nogama je, i ako je borba potrebna, mlada Jugoslavija puna je novih Obilica!

Draga braćo i sestre,

Pukao je top sa Kumanova, zagroktali su mitraljezi, u borbu su uleteli hiljade najboljih Sokola i prizor je bio veličanstven: topuz Markov i handžar Milošev ogrezoše u krvi, ali srpska je zora sve više svitala, i najzad rodi se sloboda u ovim krajevima, pre 25 godina.

Srca su zaigrala od sreće, čela su se razvedrila, pesma je odjeknula, a radosti nije bilo kraja. Srpski je narod bio oživeo, jer je bio svestan, da nastaje doba radinosti, stvaranja, napretka, kulture i prosvete. Posao je otpočeo na sve strane. Za četvrt veka ponikoše hiljade škola, broj pismenih se udesetostručio, Po manastirima oživeše freske naših kraljeva i careva. Plug uđe u ledinu i dublje zaora, trijer zahukta, kroz neprohodne klance usekoše se moderni i pravi putevi, preko planina predoše motorna kola, po gradovima krenu trgovina bolja i veća no što je ikada bila. Stvorila se red, poredak i zakonitost. Narod krenu napred u svima pravcima, jer oseti zaštitu i sigurnost svoje imovine i svakoga posla.

Kosovo je osvećeno! Na sablji smo ga izgubili, na sablji ga dobili. Neprijatelj nam je ritterski priznao junaštvo i poštovanje, diveći se našoj petvekovnoj tuzi za izgubljenim carstvom na Kosovu. Junak stego ruku junaku i nestade neprijateljstva.

A posle Kumanova, draga braćo i sestre, dođe uskoro i oslobođenje i ujedinjenje i drugih Jugoslovena u jedinstvenu, silnu i moćnu Jugoslaviju.

Velikovni i nacionalni san Južnih Slovena ostvaren je. Mač je metnut u Koricu i puška je ukočena.

Stvorismo zemlju prostranu i bogatu. Stvorismo zemlju plodnu i lepu, punu sunca i božijeg blagoslova.

Takvu zemlju počeo bi da ima i najbogatiji narod na svetu.

Braćo i sestre,

Sokoli su svesni svega ovoga; oni vide bogatstvo svoje zemlje, oni vide da je Jugoslavija Bogom osvećena zemlja, pa stoga i hoće da u njoj život teče u sreći, slozi i bratstvu. Oni iskreno žele da svi građani podjednako uživaju sve ove blagodeti, da se svi građani osećaju zadovoljni i srećni. Oni hoće bratstvo, slogu i jednakost, a to su želje i najvećih mislilaca, reformatora i prijatelja čovečanstva.

Sokoli vole ovu zemlju odano i toplu, i radeći za nju punim poštovanjem u isto vreme rade i za dobro, mir i sreću celoga sveta. U Sokolstvu je najlepše: brat je mio koje vere bio!

Braćo i sestre, čuvajmo ovo blago koje nam Gospod podar! Čuvajmo lepu našu Jugoslaviju!

Žive!a Jugoslavija. —

U tome času glazba intonira sokolsku himnu „Hej Sloveni“, koju svi prihvatiliše.

Zatim je starešina br. Popović nastavio.

— Gospodo i gospode,

Sokoli su srećni što ih je danas u ovolikome broju u carskome Skoplju. Oni su razdragani što sa njima i ceo narod našega Juga pozdravlja najkrupnije događaje slavne svoje istorije. Sokoli su presrećni što vide, da i ovi krajevi naše otadžbine napreduju i cvetaju, a time i cela Jugoslavija uazi u red naprednih, prosvetljenih, radnih i kulturnih zemalja. Sokoli su neobično zadovoljni, što je sva ta epoha napretka započeta i razvija se pod velikom i slavnom Dinastijom Karađorđevića, koja umre i mačem i perom da vezuje (Burni poklici „Žive!a!“).

Sokoli pozdravljaju iz duše i događaj što u carskome Skoplju, u jubilarnoj godini oslobođenja, vide u istim redovima i milu braću Čehoslovačke i Ruse.

Zatim se brat Popović obraća pretstavnicima bratskog češkoslovačkog Sokolstva s ovim pozdravnim rečima:

Pozdrav češkoslovačkom Sokolstvu

— Dragi braćo, pretstavnic češkoslovačkog Sokolstva i mihi naši gosti!

— Svi mi jugoslovenski Sokoli neobično smo zahvalni vašoj zemlji dragoj nam bratskoj Češkoslovačkoj, što je na svojoj grudni rodila velikoga sina, genijalnoga osnivaoca Sokolstva dr. Miroslava Tirša.

Kao preporoditelj narodni on je svojom uzvišenom idejom krenuo mase, lepom i kitnjastom sokolskom odorom stvorio je najlepšu vojsku svome narodu. Sokolska pesma brzo je prošla kroz sela i gradove, podizala duh, razvedravala čuša i ušla veru i nadu u bolju i srećniju budućnost češkoslovačkog naroda. I jedva da je prošla decenija, sokolska armija porasla je na desetine hiljada narodnih boraca, zaštitnika i osvetnika.

Desetine hiljada Sokola, iz godine u godinu čuvale su iskreno i toplo svoj narod, čuvale mu ime i jezik, pevale mu pesme i slavu njegovu i spremale ga za odmazdu.

Došao je svetski rat. Češkoslovački Sokoli odmah zameniše svoje odore legionarskom čohom, i sa puškom i mačem staviše se u redove mnogobrojnih saveznika.

Svojevoljna sokolska disciplina, bratska ljubav, sokolska požrtvovanost, učinili su da Sokoli legionari postaje slavni borci, postaje oslobođioci svoga naroda, stvarajući današnje slobodne velike i napredne bratske Češkoslovačke.

Genijalni Tirš velik je i za sve ostale Slovence, pa i za druge narode, jer je on najjasnije i najlepše pokazao, kako treba raditi za svoj narod i kojim putem treba ići pa da jedan narod brzo dođe do samosvesti, do radnosti, do visokog morala i etike, do zdravlja i snage.

Mila braćo! Kao pretstavnik velikog i naprednog bratskog češkoslovačkog Sokolstva, kao sledbenike Tirševe koji rade s narodom i za narod, bez koristi i slave, ja vas bratski pozdravljam u carskom Skoplju, na ovome sokolskom slavju. Pozdravljam vas kao uspomenu na ove lepe sokolske događaje predajem vam kopiju freske iz 14 veka, iz manastira Lesnova silnog cara Dušana, onoga cara, koga je vaš kralj Karlo IV, kada je polazio na put u Rim da se kruniše, pozdravio najlepšim rečima, nazivajući ga dragim bratom, s kojim je vezan ne samo jedinstvom vladalačkog poziva, već i plemenitim slovenskim jezikom.

Te tople želje naših vladara još u ono doba vezivale su nekoliko vekova oba naša naroda kao dva rođena brata. Najveća želja sviju nas Sokola je da naše dve države budu u još boljim bratskim odnosima! Zelja je sviju nas Sokola, da ove bratske zemlje budu na visokom kulturnom nivou, kao što je isto tako želja sviju nas, da ako jedan brat izvuče mač, da ga odmah i drugi upravi na zajedničkog neprijatelja!

Na zdar! Zdravo!

Konac govora bio je popraćen dugotrajnim oduševljenim pljeskanjem i poklicima bratskoj Češkoslovačkoj, češkoslovačkom narodu i Sokolstvu.

Pozdrav braći ruskim Sokolima

Nakon toga starešina brat Velja Popović obratio se pozdravnim rečima predstavnicima bratskog ruskog Sokolstva, rekavši sledeće:

— Velika i moćna negdašnja Rusija nije više u kolu slovenskih naroda, ona Rusija, koju su nekada svi Sloveni nazivali svojom majkom, s kojom smo se ponosili i u kojoj smo gledali veličinu i silu sviju Slovena. Ona se okrenula od svoje slovenske dece, i to baš u časovima, kada se najživlje radilo, borilo i umiralo za slobodu potlačanih naroda. Dušanski pokolj rođene braće 1917 umalo da nije ostavio i dalje u ropstvo mnoge Slovence.

Da je u toj velikoj carskoj Rusiji pre 1917 godine bilo Sokolstvo razvijeno onako kako ga je zamišljao neumrla Tirš i da je zahvatilo široke narodne mase, smelo tvrdimo, da do takve katastrofe ne bi došlo, već bi naprotiv Rusija bila i dalje matica i zaštitnica sviju Slovena i sa mnogo manje žrtava ostvarili bi naše nacionalne težnje.

Ja vidim te iste misli i kod sve vas braće ruskih Sokola, vidim da vas sokolska misao greje i snaži, vidim da verujete u njenu silu i snagu. Neka vam ta vera nikada ne uguši nadu, da ćete svojim Sokolstvom jednoga dana ipak ući u novu, preporođenu, slobodnu, nacionalnu Rusiju, i tada ćemo i

svi mi ostali Sloveni biti neobično rađosni, jer ćemo postati snažniji ne samo mišicom, već i stvaralačkom moći na kulturnom polju.

U toj želji neka vas ovaj mali bratski čarak većito potseća, da isto srce kuca kod sve braće Jugoslovena za dobro i sreću buduće nove Rusije.

Zdorovo! Zdravo!

I ove pozdravne reči braći ruskim Sokolima bile su popraćene oduševljenim poklicima. Tom prilikom starešina brat Velja Popović predao je predstavnicima ruskog Sokolstva jedan lepi spomen-dar.

U ime češkoslovačkog Sokolstva uzelo je zatim reč brat František Kudela, zahvalivši se na toplim pozdravima i izručivši pozdrave češkoslovačkog Sokolstva i češkoslovačkog naroda. Naravno je izrazio radost što je Tirševa ideja našla tako plodno tlo u Jugoslaviji i podvukao je nepokolebljivu solidarnost češkoslovačkog i jugoslovenskog naroda sa geslom „Vernost za vernost“. (Burni pozdravi i usklici: Živela Češkoslovačka Republika!).

U ime ruskog Sokolstva govorio je na koncu brat Vladimir Ivanović-Tihomirov, starešina ruskog Sokola iz Vranja.

Time je bila svečana sednica završena.

Prijem kod češkoslovačkog konzula.

Posle svečane sednice predstavnici vlasti i Sokolstva bili su na prijemu kod konzula Češkoslovačke Republike dra Jaroslava Mahača.

Svečano otvaranje sleta na stadionu

Već od 15 časova mase građanstva hrlile su ka sletištu da zauzmu što bolja mesta. Odmah se videlo, da će publike biti u rekordnom broju za Skoplje. I pred početak svečanosti bilo je već sve puno: i glavna tribina, i stajališta i sedišta sa strane, pa i okolna brda bila su ispunjena svetom, koji je radoznalo iščekivao početak svečanosti.

U počasnoj tribini već su se nalazili ministar fizičkog vaspitanja brat dr. Josip Rogić, ban g. Sv. Paunović, podban g. Nešić, nekoliko narodnih poslanika i senatora, dalje skopski konzularni predstavnici, delegati češkoslovačkog i ruskog Sokolstva i članovi uprave Saveza SKJ na čelu sa zamenikom starešine bratom M. Smiljanićem, kao i brojni predstavnici skopskih nacionalnih, kulturnih i humanih društava.

I članstvo je već bilo na okupu na sabiralištu iza muzičkog paviljona, gde su stajali svrstani članovi, članice, članovi četa i članovi u svečanim odorama, te sve zastave.

Nešto pre 16 časova mnogobrojna publika toplo je pozdravila dolazak izaslanika Nj. Vel. Kralja, generala g. Ječmenića. Muzika tada svira svečani marš. Odmah iza toga diže se zastor sa glavnog ulaza u sletišta, na koje nastupa sve članstvo sa zastavama na čelu sa sletskim odborom, koje je postrojivši se zauzelo ceo prostor na vežbalištu. Popovski pucanj zatim sa Dušanovog grada nagovestio je dolazak buktinje, koja je zapaljena sa voštanicama na kumanovskom bojištu i koju je do stadiona prenela sokolska štafeta članova četa i društva Skoplje Matica.

Za vreme trubnog znaka „Mirno!“ starešina župe i predsednik sletskog odbora brat Velja Popović prima buktinju i pali žrtvenik palim junacima za oslobođenje i ujedinjenje. Sledi nato komanda „Kape skini!“ i muzika intonira vojničku molitvu. Sve članstvo čutanjem i pognute glave odaje poštu senima palih junaka, a sva publika stojeći u pobožnoj tišini prati tok svečanosti. Posle završene molitve na počasni stub visok 16 metara uz zvuke državne himne diže se lagano državna zastava. Kad je zastava dostigla vrh stuba čuje se pesma „Pozdrav jugoslovenskoj zastavi“, koju je spevao i recitovao brat Božidar Mitić, član tehničkog sletskog odbora.

Završetak pesme popraća sve članstvo trokratnim usklikom „Zdravo!“ Muzika tada intonira sokolsku himnu „Hej Sloveni“, što prihvaća celokupno članstvo i građanstvo u stojećem stavu. Za vreme pesme „Sokolski pozdrav“ preleće nisko preko stadiona u zbijenom postroju jedna eskadrila vojnih aviona. Zatim uz zvuke sokolske koračnice otstupaju sa sletišta članice, članovi četa sa starijom braćom i čla-

novi u odori sa zastavama, dok članovi vežbači ostaju na vežbalištu.

Javna vežba.

Sa načelnickog mosta čuje se truba vođe sleta brata Alekse Jovanovića, muzika počinje da svira i 543 člana, ne baš istovremeno, počinje da vežba proste vežbe. Ovogodišnje proste vežbe članova nisu najsrećnije sastavljene te su i na sletu dosta slabo izvedene. Pored toga priličan broj braće nije bio na pokusima. Nakon članova nastupaju 372 članice sa prostim vežbama. Vežbe su izvele bolje od članova, samo je bilo slabo pokrivanje. Nastup 752 člana četa i 53 starije braće publika je oduševljeno pozdravila. Sastav spretno sastavljen te su članovi četa i starija braća izvela svoje vežbe na opšte zadovoljstvo prisutnog građanstva. Bojne utakmice, trčanje i preskakivanje preko gređa, prepona, zida i provlačenje, izvelo je 12 vojnika, koji su bili toplo pozdravljeni. Buru oduševljenja izazvao je nastup naših dičnih mornara pod vodstvom poručnika bojnog broda g. Ivana Zimovnova. Njih 36, uz zvuke muzike Kraljevske mornarice, golih prsiju, od sunca opaljenih, izveli su poznati sastav brata Ivana Kovača. Nastup, rastup, vežbe sa prestrojavanjima, sastup kao i otstup — sve je to u savršenoj skladbi bilo precizno izvedeno uz buru oduševljenja svih gledalaca. Veliki interes naročito kod vežbačkog članstva izazvao je nastup uzornog odeljenja od 7 članova Saveza SKJ pod vodstvom saveznog prednjaka brata Bana u vežbanju na vratilu. Publika je toplo pozdravila pojedine izvedbe naših najboljih vežbača. Istovremeno nastupilo je 12 mornara u igri odbojka. Sokolska konjica od 12 članova i 12 naraštajaca društva Skoplje Matica izvela je vanredno lepo karusel, a zatim nekoliko članova preskoke preko prepona. Regruti 21 češkoslovačkog peš. puka, njih 122, pod vodstvom poručnika brata Božidara Mitića izveli su vežbe oružjem, sastav „Hajd' junaci“ od brata I. Kovača. Pored one mornara, ova je tačka najbolje uspeła, a naročito kada se ima u vidu da su to bili regruti.

Na kraju je izvedena istorijska scena: „Krunisanje cara Dušana“. Pripreme oko ove scene su dugo trajale. Muzički paviljon bio je kulisama pretvoren u crkvu, a glavni deo scene izveden je na podijumu podignutom na sredini vežbališta u inscenaciji reditelja skopskog Narodnog pozorišta g. Petra Matica.

Uz sviranje fanfara, pred velmožama, crkvenim velikodostojnicima i prvim srpskim patrijarhom Joanikijem, pred brojnim kopljanicima i starim skopskim vojnicima, izvršeno je krunisanje cara Dušana, (koga je igrao glumac g. Siniša Ravasi). Horovi iz Skoplja naizmenično sa muzikama pratili su tok krunisanja. Patrijarh je stavljao carske krune caru Dušanu, njegovoj ženi Jeleni i sinu Urošu. Nakon toga je car Dušan odlikovao bugarskog cara Simeona. Posle krunisanja 16 članova čete iz sela Smokvice kod Đevđelije — Rusalije izvelo je nekoliko starih igara u savršenom ritmu uz narodnu muziku.

U svemu scena nije postigla željeni uspeh. Previše je bilo pesmi horova, a malo radnji. Scenu je trebalo izvesti ili u Narodnom pozorištu ili na vežbalištu ali uveče pod reflektorima, jer bogati narodni kostimi i maske nisu došli do izražaja. Sletski odbor izdao je i brošuru „Krunisanje cara Dušana“ u redakciji br. Velje Popovića. Muziku za scenu dao je g. Petar Ilić.

Vežbe na javnom času pratila je vojna glazba iz Skoplja, a za otstup i nastup svirale su naizmenično sokolske muzike.

Na sletištu je ukupno nastupilo u vežbama 2900 članova, članica, članova četa i vojnika. Javnom času prisustvovalo je preko 15000 gledalaca.

Akademija u Narodnom pozorištu

U 21 čas počela je u Narodnom pozorištu sokolska akademija, za koju su sva mesta bila već dan ranije rasprodana. Akademiji su prisustvovali delegati ČOS, ruskog Sokolstva i celokupna uprava Saveza SKJ kao i sletski odbor. Primećen je i konzul Češkoslovačke Republike dr. Mahač.

Prva tačka bila je „Pozdrav jugoslovenskoj zastavi“ od Miloševića, koju je izvelo 6 članova i 1 članica društva Podgorica. Bila je to simbolička vežba sa pevanjem, dobro zamišljena, ali slabo uvežbana. Sledila je tačka „Vežbe duha i tela“ od Lotskoga, koju je izvelo 5 članova društva Štip. Ovaj poznati sastav bio je dobro shvaćen i uvežban i potpuno je odgovarao mestu i prilici gde je izveden. Zatim je 8 naraštajki društva Prizren izvelo „Vojnički marš“ (Faust) od Pedea. Zamisao je bila dobra kao i izvedba, jedino je za ženski naraštaj tu bilo i teških pokreta. Tačku „Sto čutiš, Srbije tužni“ od Kovača, izvelo je 9 članova društva Skoplje Matica. Sastav je bio dobro uvežban, ali je mogao biti brži tempo. Tačka „Na prelu“, koju je izvelo 8 članica čete Badnjevac, župa Kragujevac, prikazana je dobro, ali je bilo slabo pevanje, i uz veoma lagana (mrtva) kola. Sastav je bez telovežbene vrednosti. Vežbe na razboju izvelo je uzorno odeljenje članova Saveza SKJ. Toplo pozdravljeni pojedinci su izveli kako zajednički tako i slobodan sastav bezprekorno. Bilo je lepih premeta, stavova na jednoj pritci i na jednoj ruci.

U drugom delu akademije nastupilo je 6 naraštajaca društva Prizren sa vežbom „Arapska igra“ od Pedea. Uz poznatu melodiju „Arapsko kokonjeće“ u egzotičnom odelu izveli su naraštajci istočnjačku igru. Zatim je nastupilo 16 mornara sa sastavom brata Kovača. Vežba je bila dobro uvežbana, ali je muzička pratnja bila slaba, te stoga nije bio postignut pun efekat. Sledila je tačka „Mornari“, koju je izvelo 7 članica društva Kumanovo u mornarskom odelu. Muške pokrete članice su slabo shvatile. Tačku „Njegov šev spomenik“ od Miloševića izvelo je 9 članova i članica društva Podgorica, župa Cetinje. Sastav je simboličan uz pesmu i recitaciju, kao zamisao dobar, ali slabo uvežban. Sledila je tačka narodnih kola, koja su izveli 9 članova i 9 članica društva Veles, jednoobrazno obučeni u divnu narodnu nošnju. Izvedba je bila odlična, kola živa i zato je tačka postigla sjajan uspeh uz burno oduševljenje svih prisutnih. Na kraju akademije izvedena je apoteoza „Sveslovenstvo“ od članstva ruskog otketa društva Skoplje Matica uz sudelovanje našeg članstva u narodnoj nošnji. Prvi deo bio je simbolička slika, a u drugom delu prikazane su ruske, češkoslovačke, poljske i jugoslovenske narodne igre. Sa malim izuzetima sve su igre bile dobro uvežbane, sretno izabrane te su se publici veoma svideli.

U celini akademija je postigla svoj uspeh.

VIDOVAN 28 JUNA.

Pomen u Hramu slave.

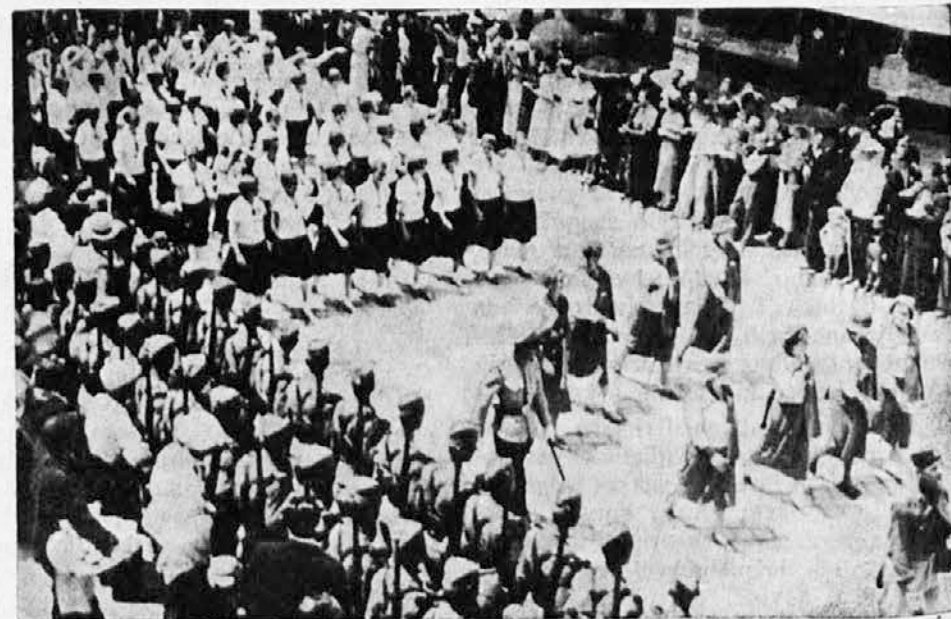
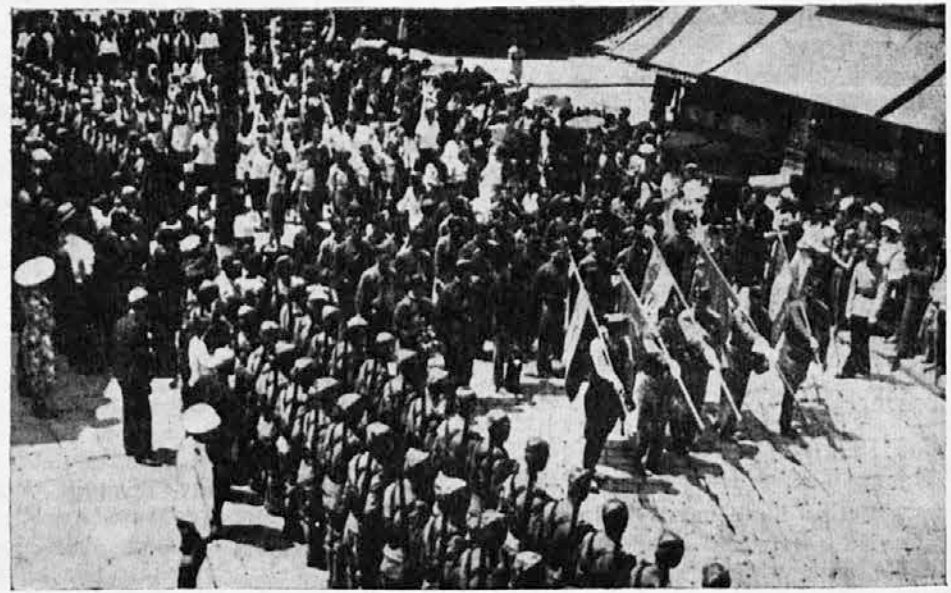
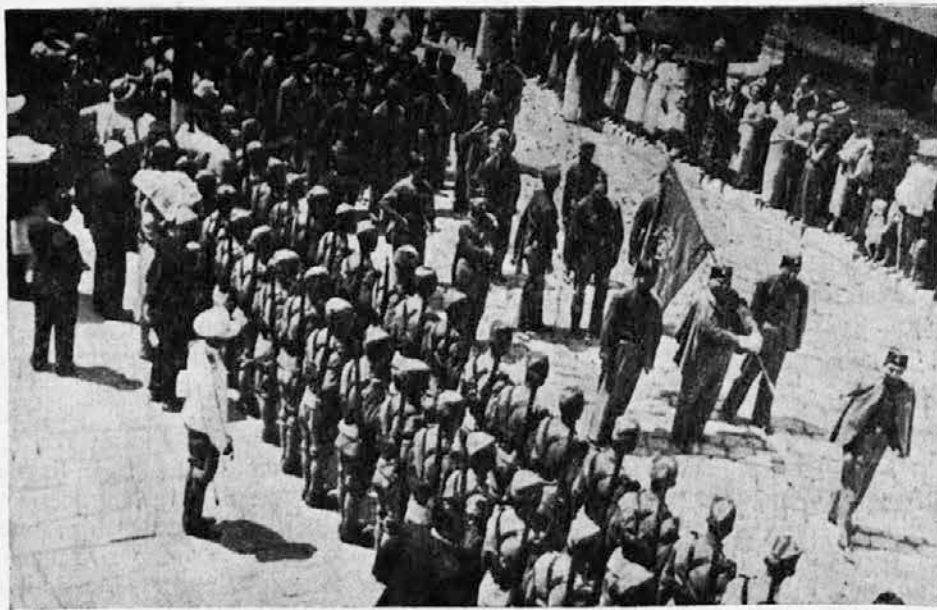
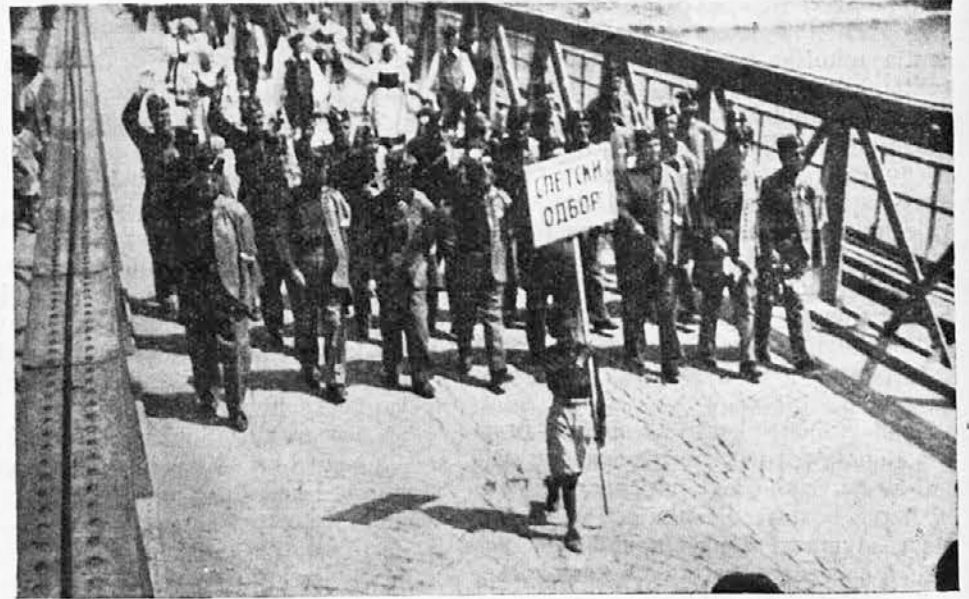
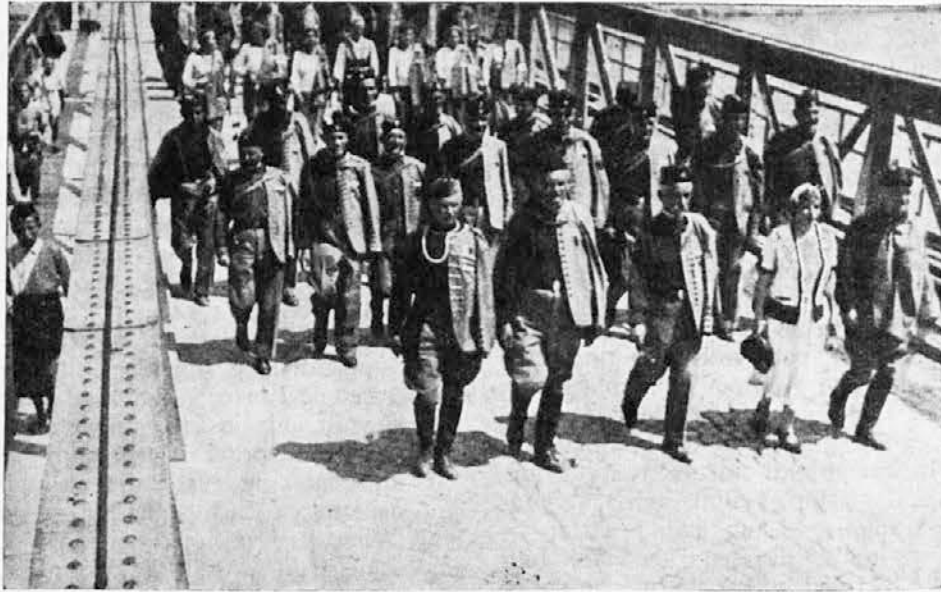
U 8 časova otpočela je u Hramu slave svečana služba božja sa pomenom palim herojima za oslobođenje. Činodestvovao je mitropolit skopski g. Josif uz asistenciju skopskog sveštenstva. Pomen su prisustvovali: izaslanik Nj. V. Kralja, komandant armije, div. general g. M. Ječmenić, ministar za fiz. vaspitanje naroda dr. J. Rogić, izaslanik ministra vojske i mornarice, komandant artiljerije, div. general g. Antonijević, ban g. Sv. Paunović, zamenik starešine Saveza SKJ brat M. Smiljanić sa članovima savezne uprave, starešina župe Skoplje brat Velja Popović sa celokupnim sletskim odborom, skopski konzularni predstavnici i mnogi drugi.

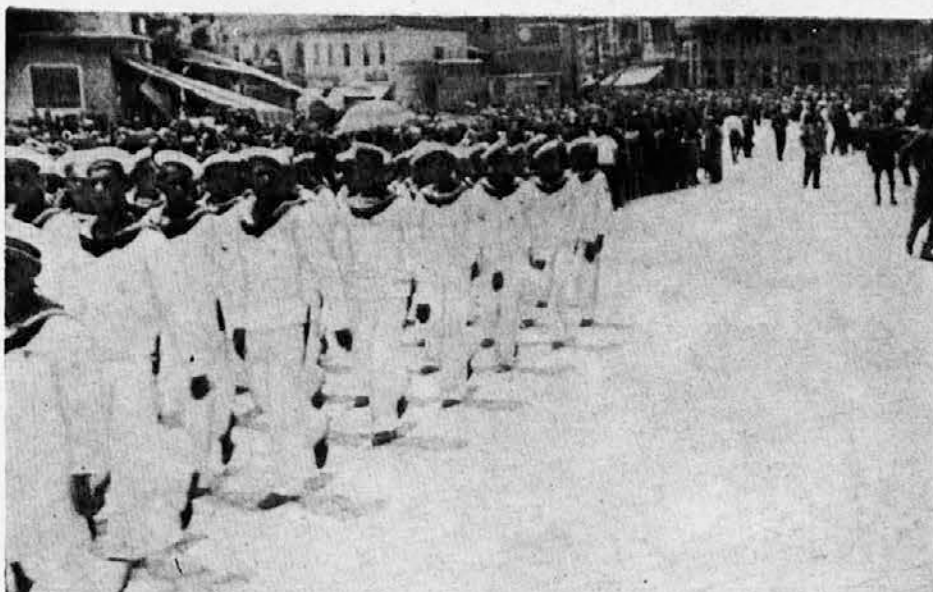
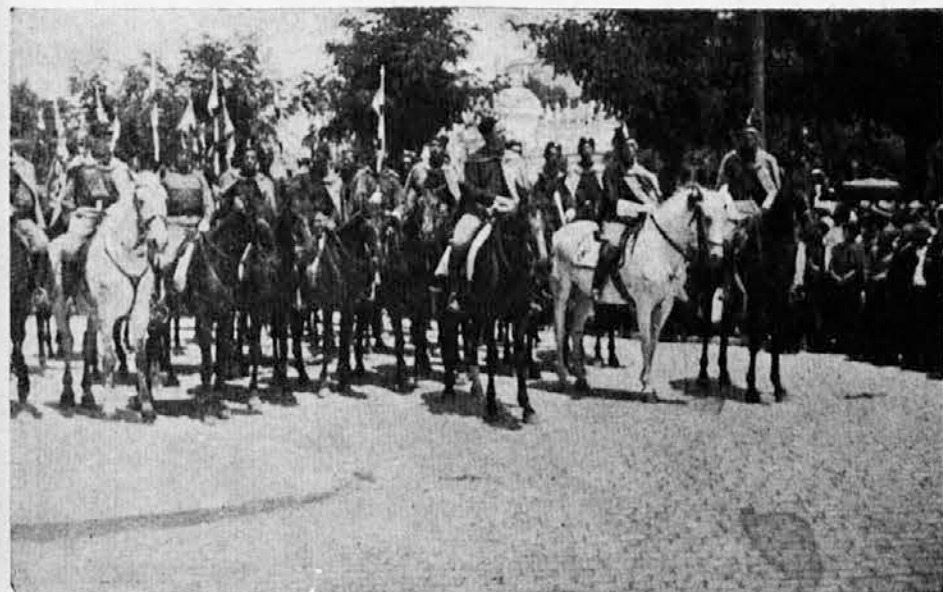
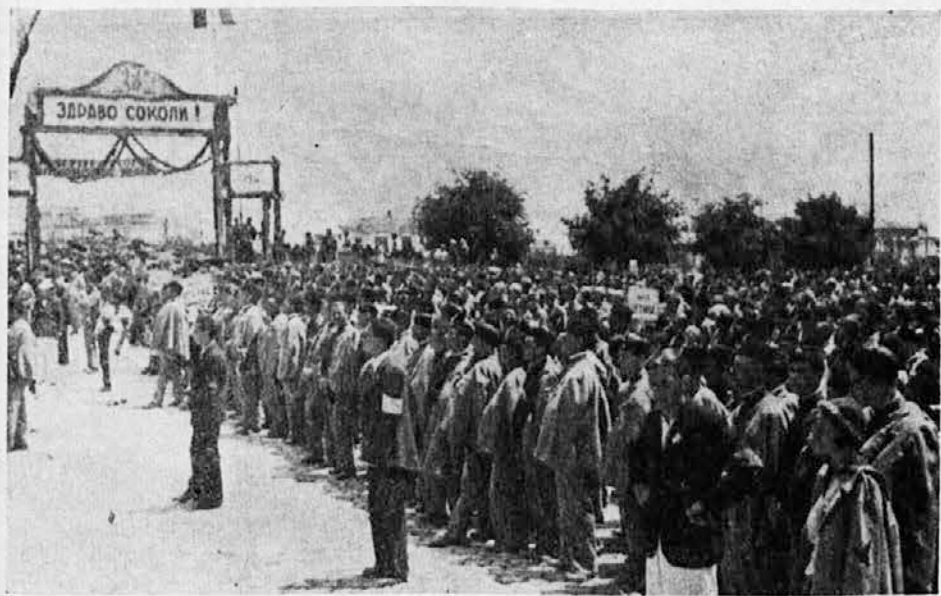
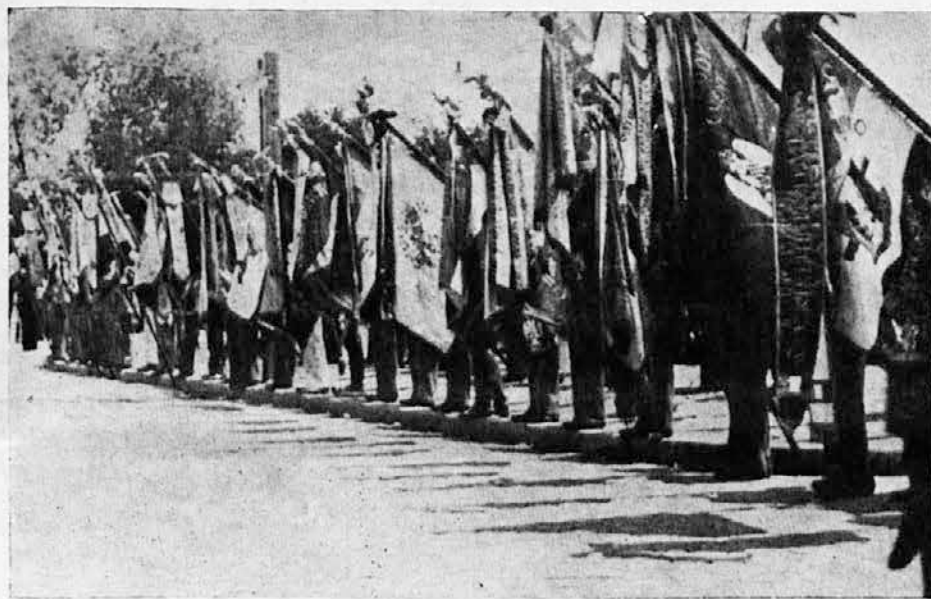
Svečana povorka.

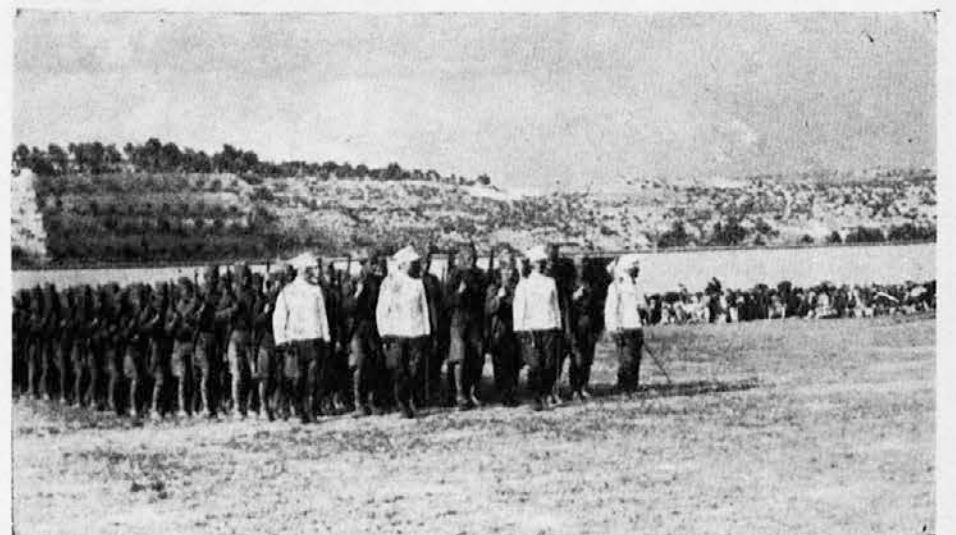
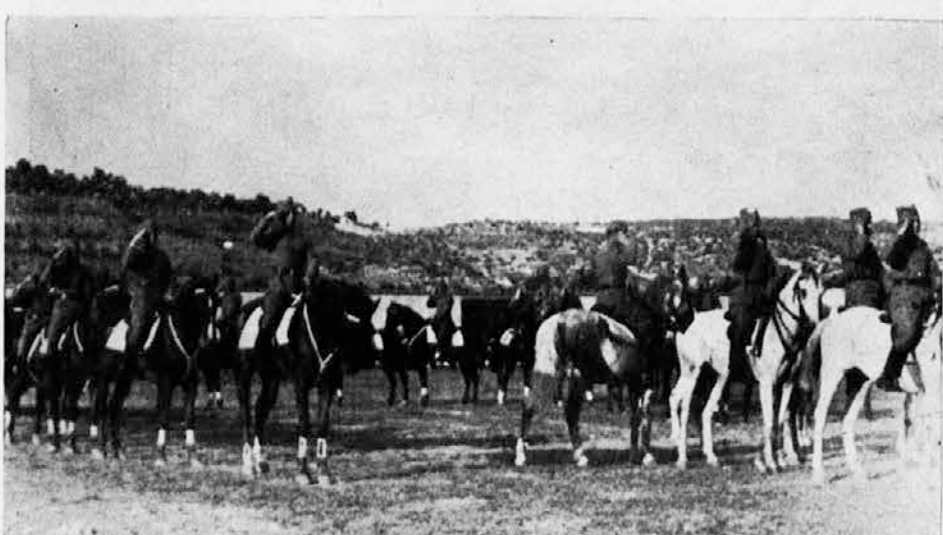
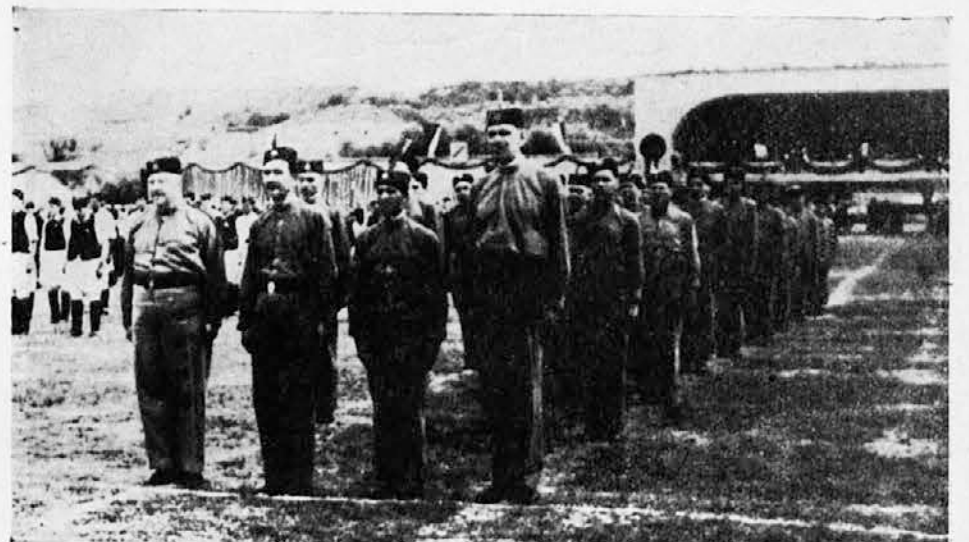
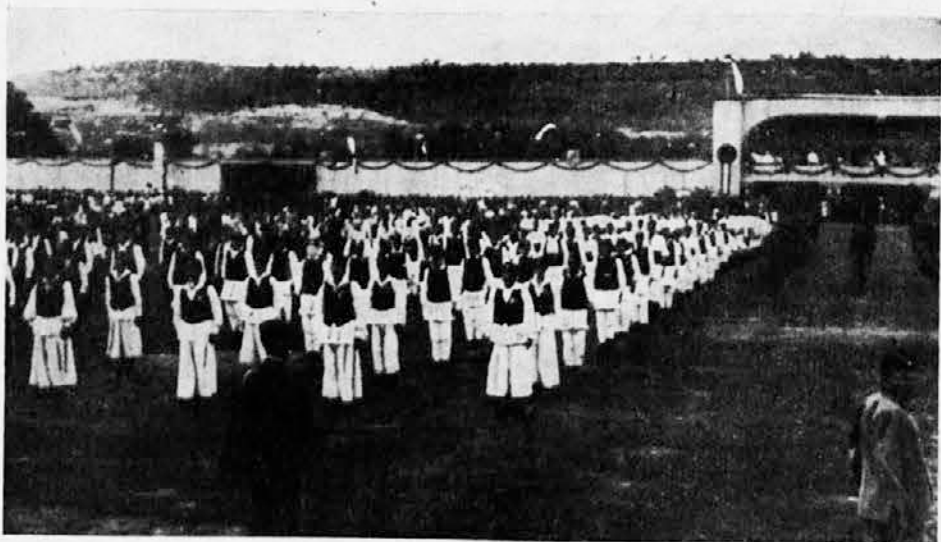
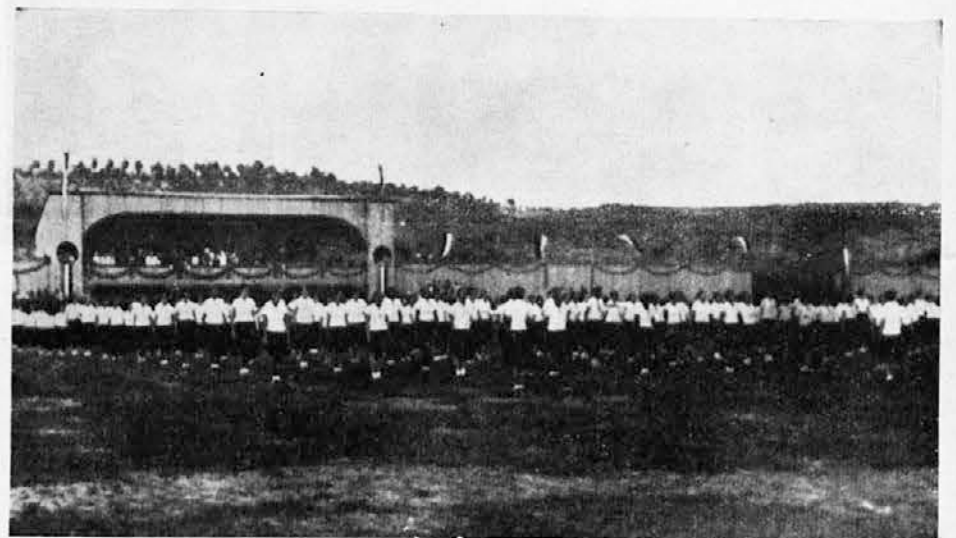
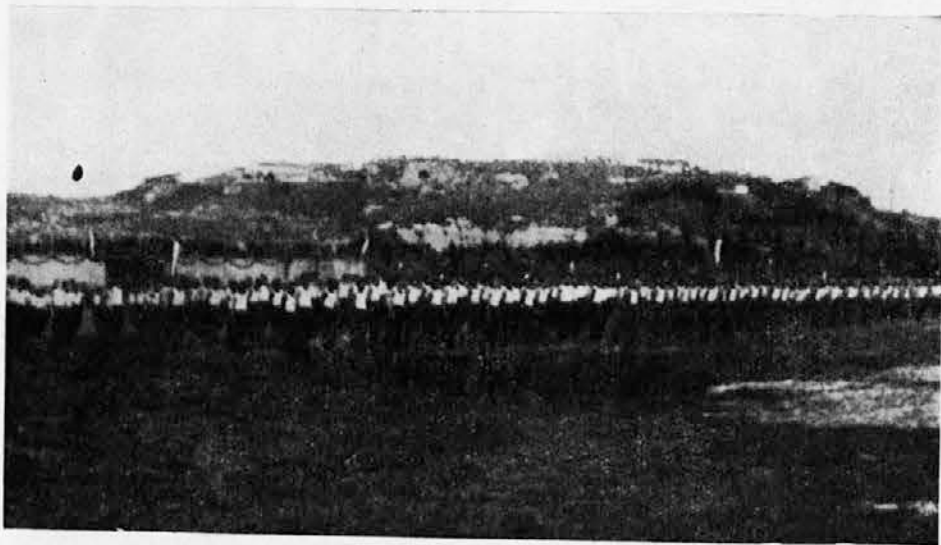
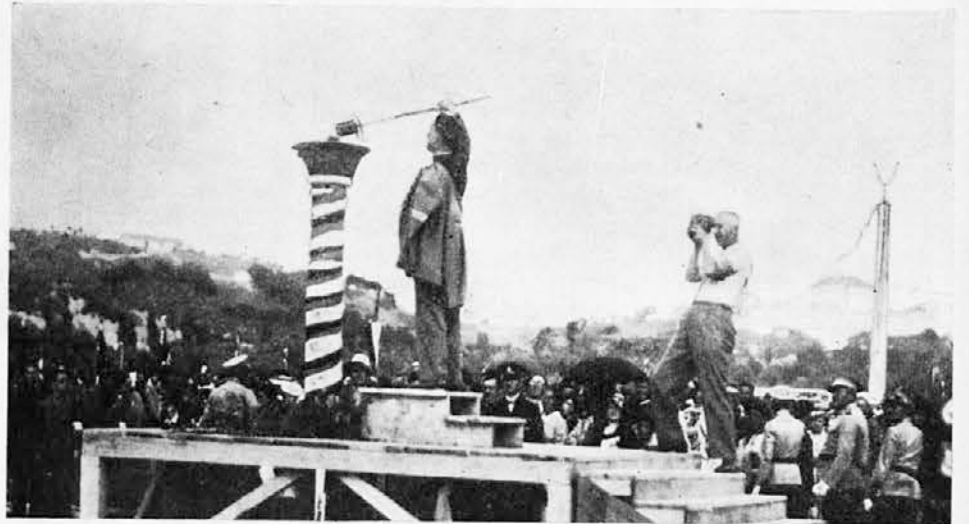
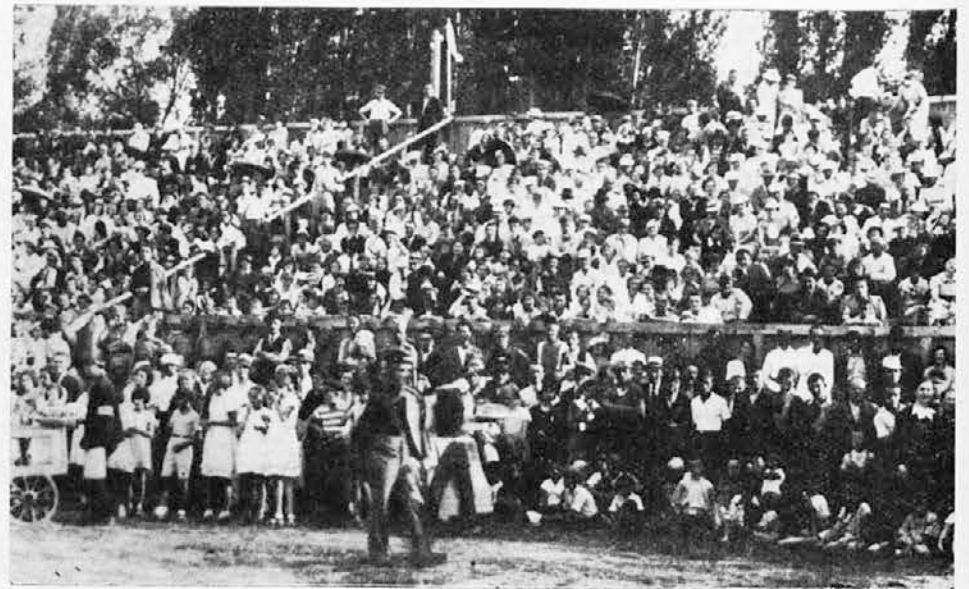
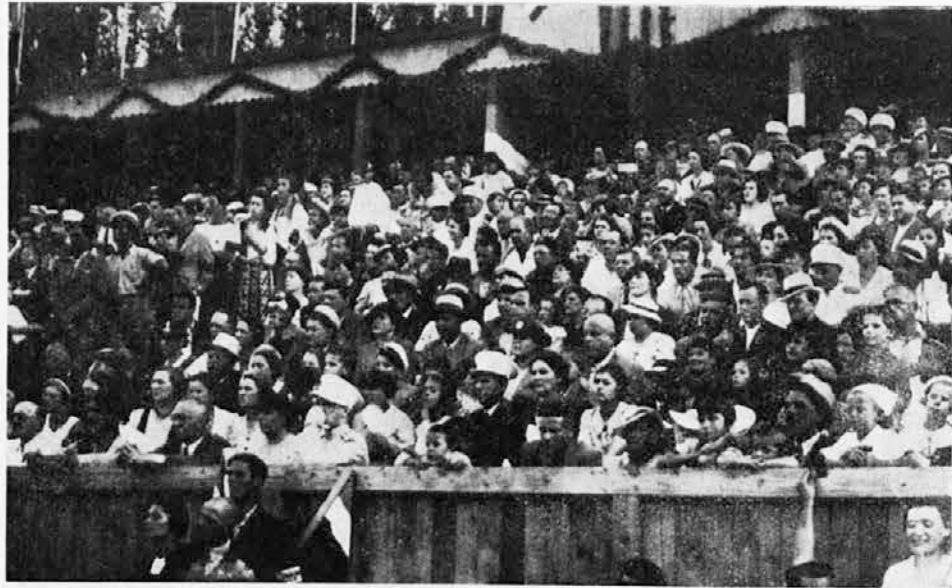
Posle pomena priređena je svečana sokolska povorka. Povorka je formirana u obližnjim ulicama oko Sokolskog doma društva Skoplje-Matica, te je krenula u 9.30 časova ovim redom: sokolska konjica (15), sokolska muzika društva Skoplje Matica (30), načelnik i načelnica Saveza SKJ i načelnik i načelnica župe Skoplje, savezna zastava sa dva pratioca, predstavnici ČOS, ruskog Sokolstva, članovi uprave Saveza i članovi saveznog tehničkog odbora (26), sletski odbor (24), češkoslovačke narodne nošnje (8) zastava ruskog Sokola, članovi ruskog Sokola (29), članice ruskog Sokola (14), zatim sve sokolske župe sa zastavama i muzikama po redu, i to: Banja Luka; zastava 1, članova 12, članica 8; Beograd; zastava 7, članova 108, članica

SA GLAVNIH SLETSKIH DANA V POKRAJINSKOG SLETA U SKOPLJU

Svečana povorka — Zbor Sokolstva — Vežbe i sletske scene na slefištu

64, članova četa 15; Bjelovar: zastava 1, članova 16, članova četa 4; Cefinje: zastava 6, članova 43, članica 48, članova četa 82; Kragujevac: zastava 5, članova 48; članica 50, članova četa 30; Maribor: članova 10, članica 4; Mostar: članova 12, članica 5; Ljubljana: članova 8, članica 12; Niš zastava 14, članova 72, članica 70, članova četa 156; Novo Mesto: članova 6; Novi Sad: članova 72, članica 84; Osijek: članova 24, članica 30; Petrovgrad: članova 16, članica 16, članova četa 8; Sarajevo: članova 22, članica 5, članova četa 16; Sušak i Split: članova 28, članica 15; Tuzla: zastava 5, članova 23, članica 15, članova četa 22; Užice, članova 28, članica 7; Zagreb: zastave 2, članova 14, članica 12, članova četa 4; Skoplje zastava 10, članova 176, članica 120, članova četa 466. U povorci je bilo Sokola konjanika 58 (33 na začelju), 10 muzika sa oko 250 članova Sokola i vojnika, 50 zastava, članova u odori 809, članica u odori 98, u vežbačkom odelu 286, u narodnim nošnjama 190, članova četa 803, vodnika 41, vodnica 27, Sokola redara 40; ukupno 2.652 pripadnika. Povorka je bila duga oko 2 kilometra.

Prolazeći kroz ulice čiji su trotoari bili prepuni građanstva, povorka je bila burno i veoma srdačno pozdravljena. Prelazeći preko gvozdene mosta povorka je kretala kejom Kralja Aleksandra, ulicom Kraljice Marije, zatim se prošavši preko Obilića venca i ulice Kralja Petra postrojila pred Oficirskim domom na trgu Kralja Petra, gde je prolazila kroz guste redove naroda.

Za vreme svrstavanja povorke u zbor, na terasi Oficirskog doma već su se nalazili: izaslanik Nj. V. Kralja, general g. M. Ječmenić, ministar dr. J. Rogić, general g. Antonijević, ban g. Sv. Paunović, predstavnik narodne skupštine br. T. Živković, predsednik skopske opštine br. Panta Jovanović, zame-

nik starešine Saveza SKJ brat M. Smiljanić sa predstavnicima češkoslovačkog i ruskog Sokolstva i članovima savezne uprave, sletski odbor na čelu sa bratom Veljom Popovićem, starešinom župe, i drugi.

U 10.45 časova, kad je ceo trg Kralja Petra bio ispunjen Sokolima a okolni trotoari velikim mnoštvom građanstva, sa terase Oficirskog doma (preko mefona) prvi je uzeo reč ministar za fizičko vaspitanje naroda brat dr. J. Rogić, obučen u sokolsku odoru, koji je pozdravio Sokolstvo sledećim govorom:

GOVOR MINISTRA BRATA dr. ROGIĆA

— Braćo i sestre, sokolska omladino!

Ovaj divni i veličanstveni sokolski slet ovde u starodrevnom i carskom gradu Skoplju nije mogao da se održi u zgodniji čas, nego sada kada čitava Južna Srbija slavi 25-godišnjicu svoga oslobođenja i ujedinjenja sa svojom jednokrvnom braćom.

Pre 25 godina odigrao se onaj istorijski događaj, kada je bitkom na Kumanovu i slavnom pobedom srpske vojske bila konačno i sretno rešena sudbina ovih krajeva, kada je nakon teške i mukotrpne borbe u prošlosti zasijalo sunce slobode ne samo gradu Skoplju i Južnoj Srbiji, nego sunce slobode svima nama, i Srbima i Hrvatima i Slovcima, jer se je u onom odsudnom momentu na ovom istorijskom tlu bila bitka i za današnju našu moćnu i ujedinjenu otadžbinu — Jugoslaviju.

I kada se danas na spomen te velike borbe pobeđe i slave održava pokrajinski sokolski slet Južne Srbije, gde su se na okupu našle sve naše sokolske jedinice južnih krajeva, kao i Sokoli iz cele zemlje, onda naše Sokolstvo zbilija nije moglo odabrati bolji i srećniji datum nego što je ovaj na dan 25-go-

dišnjice oslobođenja krajeva našega Juga.

Jer se je Sokolstvo od postanka svoga borilo za istu onu ideju oslobođenja i ujedinjenja za koju dadoše svoje živote pre 25 godina najbolji sinovi našeg naroda na bojnom i krvavom polju.

Ovaj današnji naš sokolski slet simbolizuje u sebi svu onu snagu, borbu i pregalaštvo i sve one napore u velikom i teškom našem hrvanju za naše održanje, za oslobođenje i ostvarenje naše nacionalne nezavisnosti. Jedan nepisan zakon, koji je u nas usadila teška istorija celoga našeg naroda, jest taj, da je svima nama, i Srbima i Hrvatima i Slovcima, sudbina i budućnost zajednička i ista.

Govorim vam ovde ne samo kao službeni predstavnik Kraljevske vlade, već ujedno i kao član naše velike sokolske organizacije, kao Soko i vaš brat.

Soko leti visoko i napred. Sokolstvo poznaje samo rad, jedan smišljeni sistematski rad, koji ide za tim da ideja Sokolstva uhvati što dubljeg korena u našem narodu, da preporodi i ojača naše narodne snage, da moralno uzdigne svest svih članova naše nacije. Sokolstvo stremi ka najplemenitijem idealu, ka sintezi duhovnog i telesnog, ka bratskoj jednakosti, slozi i međusobnoj ljubavi. Sokolstvo je ona dinamička snaga, koja okuplja a ne razdvaja, koja gradi a ne razara, koja jača telo i krepí duh i koja stvara svest o nacionalnoj pripadnosti zajednici i solidarnosti.

Omladino sokolska! Vidim vaše oduševljenje i vaš ponos što se nalazite u redovima našeg Sokolstva. Vaše mlade sokolske mišice predstavljaju buduću snagu našeg Sokolstva, vi ćete biti oni koji ćete naslediti vašu stariju braću, naše starije sokolske radnike, vi ćete stupiti na njihova mesta da radite i da širite i vodite sokolske redove. Vi ste najmlađa snaga našeg Sokolstva, i ovaj veliki slet neka vam bude potstrek za što snažniji i poletniji rad, i neka vam bude uvek pred očima onaj uzvišeni cilj Sokolstva, koje za vas predstavlja školu života, rada i discipline za zajedničko dobro i koje će od vas stvoriti čestite i vredne građane i dobre sinove otadžbine.

Želeći vam svima, braćo i sestre, mnogo uspeha u vašem velikom sokolskom i nacionalnom poslu u korist velike naše Jugoslavije, Kralja i naroda, ja vas pozdravljam sa sokolskim Zdravo! —

Završetak govora ministra brata dr. Rogića dočekan je dugotrajnim aplauzom, nakon čega je muzika intonirala sokolsku himnu „Hej Sloveni“, koju su prihvatili svi prisutni.

Drugi govornik je bio predsednik skopske opštine br. Panta Jovanović, koji je, pozdravljajući Sokolstvo, između ostalog rekao:

GOVOR PRETSEDNIKA OPŠTINE BRATA JOVANOVIĆA

— Uzimajući reč u svojstvu predsednika opštine, da u ime Gradskog poglavarstva, Gradskog veća i građana grada Skoplja pozdravim pregoce i predstavnike plemenite sokolske ideje, ja ne mogu da sakrijem radosno svoje uzbuđenje kao nekadanjeg prvog prosvetara i saradnika na stvaranju prve sokolske organizacije u Južnoj Srbiji. To je uzbuđenje koje obuzima srca sta-

rih isluženih vojnika pri pogledu na džinovsko rasteenje armije, u kojoj su služili i kod koje su ostavili srca svoja za uvek, za ceo život. To je razdragano osećanje onih koji su svoj trud i svoje duše, skromno i neprimetno, pomešali sa egzaltacijom svoje sredine za jednu veliku opštekorisnu ideju i dočekali dan, kad se ta ideja, u njenom neprekidnom napredovanju, dohvatila visova, odakle se ushićenim očima njenih pobornika ukazuju aspekti takvog sjaja i takve divote, da su i najsmelije nade nepokolebljivih iznenađenja, a najupornije sumnje kolebljivih i nevernih, postidene. Zar ima sjajnijeg aspekta od ovog? Pogledajte! U redovima Sokola, kao divni i mili sokolski čelnik, nalazi se sam Kralj naš, (burni poklici „Živeo!“) — Kralj naših srca i naše budućnosti. U redovima Sokola su naši najbolji narodni sinovi; narod se svrstao ispod sokolske zastave i čvrstim korakom korača za svojim nadama i svojim idealom. Sokolska ideja uzela je takav zamah u svom razvoju, da su, od pre nekoliko godina, i država i narod jednodušno i spontano uzeli da identifikuju pojam Sokolstva sa samim pojmom svog planskog spremanja za budućnost. Do većeg značaja, do krupnije uloge u životu, do više ocene u svesti jednog naroda jedan pokret zaista nije mogao doći nego Sokolstvo kod nas. A što je tako, najveć zasluga je i opet Onoga, čija besmrtna vizija lebdi nad našim savestima u svima časovima narodnih radosti i narodnih briga, zasluga vidovitog Kralja Ujedinitelja, (gromki poklici „Slava Mu!“) koji je prvi dao sugestiju za ovaj zakon koji je ovom pokretu nacionalnog spremanja za budućnost dao konkretne osnove razvoja i napretka u sadašnjici, za Zakon o Sokolu Kraljevine Jugoslavije. I zato mislim da je trenutak i dužnost na ovim imponantnim manifestacijama sokolske snage u Južnoj Srbiji minutom ćutanja i usklikom „Slava Mu“ odati s pijetetom priznanje Njegovim zaslugama i pokloniti se Njegovoj besmrtnoj seni.

(Nakon ćutanja od jedne minute odjeknuo je gromki poklik „Slava Mu!“)

— On je, u neprekidnom staranju za obnovu državnog i narodnog života, najbolje video koliko je sokolska ideja bogata novim životnim sokovima i koliko je, baš zato, u stanju da se spoji sa dušom narodnom i da u njoj upali onu silu oduševljenja, bez koje istorija ne bi nikad ostvarila ni jedan od onih sudbonosnih poteza, koji se u njihovoj završnoj konkretnoj formi zovu obnova.

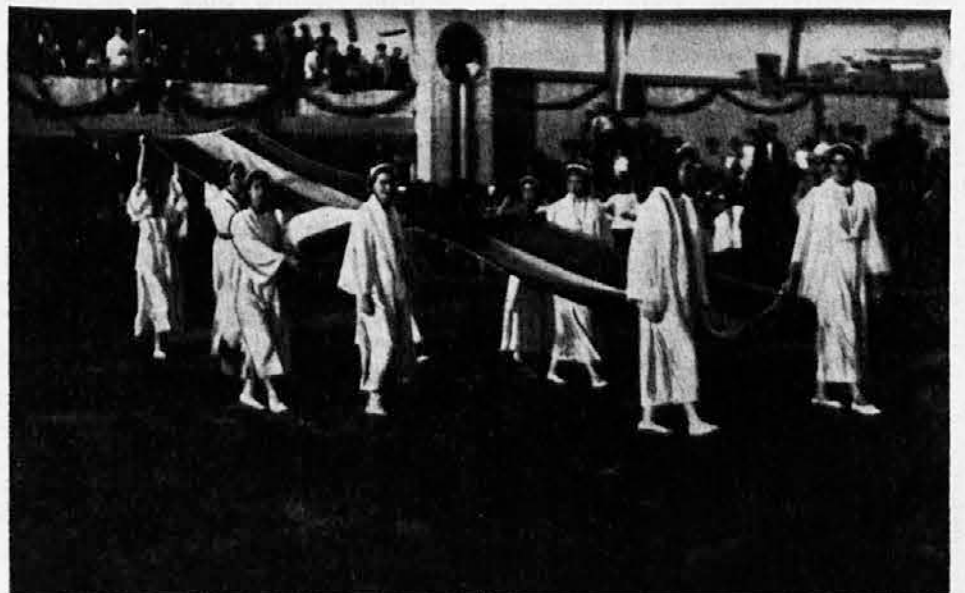
A onda, u večnom traženju puteva i snaga, koje će sve više jačati jedinstvo države i naroda, On je isto tako Svojom dubokom intuicijom sagledao u divnom sokolskom idealu onaj široki opštečovečanski karakter, kojim se taj ideal uzdiže iznad svih klasnih razlika i interesa kao i iznad svih verskih i plemenskih podvojenosti. Na taj način, Sokolstvo je za nas pokret obnove individualnog i društvenog, državnog i narodnog života, pokret socijalne jednakosti, klasnog izmirenja i verske tolerancije i najzad, pokret za čuvanje i jačanje državnog i narodnog jedinstva.

I eto, zato rekoh, da od oslobođenja još ni jedan društveni pokret nije osvojio tako visoko mesto u životu našeg naroda kao Sokolstvo, zato što ni jednom pokretu nisu ni bili povereni

Momenti iz sletske scene „Krunisanje cara Dušana“;

slika desno: momenat iz sletske scene „Robovanje i oslobođenje

ni tako dalekosežni zadaci ni tako raznovrsne uloge kao Sokolstvu, i zato što je samo Sokolstvo bilo u stanju da pruži ovom narodu kosovskog epa i viđovdanske etike sigurne i stvarne dokaze, da će, sprovođenjem sokolske ideologije i altruističkog sokolskog morala u život narodni, biti unete nove vrednosti i blagodeti novih opštekorisnih tekovina. U to se ne može sumnjati. Jer Sokolstvo je već izdržalo svoje vatreno krštenje i oprobalo svoju vrednost na samom terenu borbe. Kod nas, doduše manje, ali tim više i neospornije kod bratskog čehoslovačkog naroda, u svojoj prvoj postojbini, u kraju svog postanka, odakle je posle i kod nas preneto, po onom velikom zakonu bratskog slovenskog srodstva. Među velikim činocima oslobođenja bratskog čehoslovačkog naroda, čelnu ulogu nosio je duh Sokolstva, pod čijom zastavom i danas stoji oko 700.000 vrsnih čehoslovačkih sinova. Ta uloga koju je Sokolstvo odigralo u istoriji Čehoslovaka, svedoči dovoljno za njegovu realističnost, kao god što uticaj koji danas vrši govori za njegovu vitalnost i njegovu savremenost. Ali drukčije nije ni moglo biti. Sokolstvo je postalo iz dobro proučenih činjenica realnosti i samo oplodeno entuzijazmom za ideal koji je konstruisan ne iz nebuloznih elemenata fantazije nego iz elemenata stvarnosti.

Tako je postao jedan pokret koji je s realističnošću ciljeva, metoda i sredstava spojio idealističko shvatanje koje u tumačenju istorijskog bivanja daje prioritet duhu nad materijom.

Bez te realističnosti ciljeva, metoda i sredstava, bez tog dubokog dodira sa stvarnošću, nikad Sokolstvo ne bi bilo ni pokret ove snage ni pokret ovoga značaja. Ali taj oplemenjeni realizam, predstavljao je i snagu i privlačnost Sokolstva, i zato nije čudo ni njegov značaj u istoriji Čehoslovaka, i njegovo mesto danas u životu našeg naroda. Mase narodne, u stalom, nisu nikad raspoložene za fantaziju niti mare za neostvarljive ideale. Uzvišeno bez utopizma, Sokolstvo je odgovorilo ovoj realističkoj crti u karakteru naroda i time ga osvojilo. S narodom osvojeni su i njegovi predstavnici.

Treba li posle svega ovoga davati razloge za to što je kulturno prosvetna politika skopske opštine oduvek budnom pažnjom pratila aktivnost sokolskih organizacija i što je, koliko je god mogla, nastojala da toj aktivnosti pribavi što bolje mogućnosti? Ne! Sirenije sokolske ideologije u našoj domovini i napose u Južnoj Srbiji pokazalo se kao opšta narodna potreba i Opština ima dužnost da ide i za tom potrebom i da se o njoj najsvesnije brine. Može nam se verovati da to staranje neće nikad zaostati iza moralnih i finansijskih mogućnosti Opštine. Građanstvu Dušanovog grada i cele Južne Srbije je neopisno drago što se ova manifestacija sokolske snage obavlja u carskom Skoplju, jer time ona pruža ogroman značaj našoj jubilarnoj godini, kada će narod klasične Južne Srbije dati puno priznanja, pružiti neizmernu ljubav i duboku zahvalnost za svoje oslobođenje od petovekovnog tuđinskog pritiska, u kome je periodu stojički podnosio sve nasrtae, ali je očuvao svoje ime i svoju veru. Neizmerna radost koja ide do tronutosti obuzima srca svih nas Južnosrbijanaca kada vidimo ostvareni san naših predaka: oslobođenje i ujedinjenje našeg naroda.

Ja srdačno pozdravljam u ovom starodrevnom gradu sve vas div-junake i preko vas sve one koji su zapojeni ovim sokolskim junačkim elanom.

Zdravo! —

GOVOR ZAMENIKA SAVEZNOG STAREŠINE BRATA SMILJANICA

Na kraju je govorio u ime Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije zamenik starešine brat M. Smiljanic, koji je burno pozdravljen rekao sledeće:

Braće i sestre,

Na današnji svet i veliki dan Vidovdan — što video slavu i junake, po sto srca u grudima jednim, — neka prve misli naše, najlepših želi i bratski pozdrav budu upućeni prvome Sokolu, starešini našem, Kralju Jugoslavije Petru II. (Gromki i oduševljeni poklici „Živeo!“).

Kroz tri meseca navršuje se 25 godina, navršuje se četvrt veka od onih znamenitih dana, kada se odigraše događaji, koje kroz vekove pripremaše i za njih se zalagaše najumniji, najjunačniji i najveći sinovi našega naroda. Tada je izveden na poziv Otadžbine, na poziv Velikog Kralja Petra Oslobođioca i Njegovog Velikog Sina poseban veliki slet za izvršenje najuzvišene nacionalne i čovečanske dužnosti, za oslobođenje i ujedinjenje braće svoje. Na taj veličanstveni i dotle neviđeni slet kao strašni uragan, kao nezadržljiva i nesavladljiva oluja poleteše bezbrojni, silni, mladi i lepi Sokoli slobodne otadžbine i ovih krajeva, dolete i veliki broj Sokolova iz svih krajeva našega velikoga naroda, tada pod tuđinom, pa i preko oceana. A bezbrojne sestre naše, dične Sokolice, prihvatiliše se sestrinskih dužnosti da ranjenoj braći rane vidaju, da ih, poput legendarne sestre svoje Kosovke-devojke, umiju hladanom vodom, pričeste vinom crvenijem i založe lebom bijelijem.

I taj istorijski slet od koga se zatrešoše gore i planine, od koga se zadrmaše četiri strane sveta, od koga reke potekoše mutne i krvave, od koga je oblak magle od praha i olova preleteo od tadašnjih do današnjih južnih granica Otadžbine naše, izvrši ono veličanstveno delo, koje je pre čitavoga veka otpočeo veliki osnivač slavne narodne dinastije Karađorđevića, neumrla Vođa Karađorđe (poklici „Slava Mu!“) sa plejadom svojih sokolova iz velike narodne epopeje.

Za taj veliki slet, izvršen sa tolikom snagom, sa tolikom svešću, sa neizmernim samopregrevanjem, požrtvovanjem i ljubavlju, generacije su radile u celome narodu; zato je on uspeo, zato je svoj veličanstveni zadatak ispunio. Zato je to bilo „Pokoljenje za pjesnu stvoreno“.

Sada, draga braćo i sestre, u 25 godini od tih velikih dana i mejdana, u kojima poneko i od prisutne braće i sestara imadaše veliku sreću i sam učestvovati i biti zapljusnut njenom veličinom, pozvani Sokoli doleteše u jataima sa raznih strana prostrane i velike Otadžbine, na poziv braće svoje, u slavno i carsko Dušanovo Skoplje na ovaj manji slet radi ispunjenja nove i isto tako lepe velike i svete, no mnogo lakše dužnosti svoje.

Doleteste, Sokoli i Sokolice, sa svih strana, sa svih planina, gora i dubrava, iz većih i manjih sokolskih gnezda. Doleteste, Sokoli, sa obala Save i Dunava, Drave i Morave, Neretve i Une, Timoka, Nišave i Merave, sa gorostasnog Lovčena, od bele Ljubljane, od Zagreba, Splita, Sarajeva, Cetinja, Beograda prestonice naše divne Jugoslavije; doleteste, Sokoli i Sokolice, sa svih strana, da na istorijski veliki dan, zajedno sa svom ovde braćom i sestrama iz kolevke velikih dela naše slavne prošlosti, u ovome gradu ispod gorostasnog noga Šara, u ovome veličanstvenome carskome Skoplju, punom sjaja, toplote, sunca, sjajnih i velikih spomenika i stvaranja; gradu dela velike prošlosti, a još većih stremjenja za stvaranjem u budućnosti, oživimo i proživimo te velike i svetle dane i događaje od pre 25 godina. Da iz vremenske udaljenosti osmotrimo i u punom obimu sagledamo veličinu i gorostasnost dela, koje ti događaji i oni koji u njima učestvovali, stvoriliše. Ti događaji i njima stvoreno delo biše predigra i svih onih velikih poznijih dana, slavnih pobeda, neizmernih patnji i bezbrojnih žrtava, vaskrsnuća narodnog i stvaranja najvećeg dela, u našoj istoriji — stvaranje naše otadžbine Kraljevine Jugoslavije.

Za svu tu slavu, za sadašnju veličinu našu, za još veću i sjajniju budućnost svoga naroda moradoše položiti svoje živote bezbrojni Sokoli i Sokolice, braća naša i sestre naše širom prostrane zemlje naše. Nema kraja, nema mesta, nema stope zemljišta, koja nije zalivena znojem i krvlju i posuta kostima i telima naših bližih i daljih predaka, boraca, Sokola i Sokolica, očeva naših, majki naših, sestara i braće naše, i samo po tu neizmernu cenu i žrtve stvorena je zemlja ova i njene granice omeđene. I samo tako se je i moglo stvoriti veličanstveno delo za sve nas, za sve buduće generacije. U temelje ove slavne građevine kao zalog

njene večnosti i veličine pala je i najveća žrtva, krv i život njenog tvorca, velikoga vođe i nosioca svih tih ispolinskih dela, velikog viteza i najvećeg našega Kralja, koji nada sve krajeve otadžbine i države svoje, neizmerno ljubljaje carsko Skoplje svoje i sve krajeve slavnog i klasičnog našeg Juga. Pala je i gorostasna žrtva najvećeg Sokola, Viteškog i Velikog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. (Gromki poklici: Slava Mu!“).

I zato mi, braćo, ne dodosmo ovde samo da uzdignemo i slavimo naše velike heroje i njina besmrtna velika dela, jer su ona toliko velika i svetla, suncu ravna, i sve su veća i veličanstvenija što se od njih više vremenski udaljujemo. Spomenici koje im blagodarno potomstvo podiže maleni su prema onima koje oni svojim herojstvom, svojim požrtvovanjem, svojim delima i vrlinama podiogoše. Mi smo došli i okupili se ovde ne samo da u hramovima i priredbama, poljanama, kuda se god krećemo i u srcima našim održimo večiti plamen naše zahvalnosti, koju ćemo prenositi brižljivo i pobožno na naše buduće generacije, prema našoj braći i sestrama, prema borcima mučenicima i velikanima našim, nego smo došli i zato da osmotrimo sa ljubavlju bratstvom i sestrinskom njino veličanstveno delo i njegovo razvijanje za ovih 25 godina, puno divnih stremjenja, puno plemenitih i mukotrpnih pregnuća. Došli smo da na velikim primerima, na velikim delima ojačamo i očeličimo našu snagu, ojačamo mišice i krila naša, da bi smo i sami mogli ići putem slavne braće naše, ako to Kralj, Otadžbina, narod i njihovo dobro budu od nas zatražili. Došli smo da odamo poštu i zahvalnost i onima malim i neznanima, čije žuljevite ruke čuvaju i na ovoj strani divnu grud našu, koji je znojem natapaju i po njoj istrajno stvaraju divna i trajna dela, koji je obrađuju i iz nje hranu svoju uzimaju. Došli smo da na divnim odlikama: strpljenju, skromnosti, štedljivosti, istinskoj pobožnosti i poštenju naroda ovih krajeva i njegovoj stvaralačkoj snazi ojačamo naša stremjenja, a njih zajedničkim radom okrepimo u plemenitim naporima, da još sa više vere gledamo u izvođenje naših sokolskih i narodnih ideala. Došli smo, da sagledavši veličinu velikog i divnog dela i stvaranja za ovih 25 godina svi zajedno promerimo po koliku veliku cenu je ovo veličanstveno delo stvoreno, kakvi su napori učinjeni, da se zajednički zavetujemo na još veći i istrajniji rad, da veličanstveno delo očuvamo, unapredimo i ulepšamo.

Tako osnaženi novom snagom i svešću, nadahnuti delima i primerima neizmerno veličine, Sokoli i Sokolice, braćo i sestre, podimo na nov rad sitan i krupan, ali bezbrojan u narodu svome. Neka i ovaj slet i na njemu ispunjena dužnost bude nova etapa i nov potstrek za nova pregnuća, nova stvaranja i u preduzetoj petogodišnjoj obavezi i u rečovnom radu sokolskom.

Neka je, braćo i sestre, večna slava i hvala našem Velikom Kralju Oslobođiocu Petru II!

Neka pred nama uvek svetle velika i besmrtna dela, divni primer vršenja svoje dužnosti i žrtvovanja za narod i državu našeg najvećeg Kralja i Sokola Aleksandra I Ujedinitelja, kome neka je večna slava i hvala!

Neka je večan pokoj, naša zahvalnost i slava svima mučenicima, borcima i junacima — Sokolima našim — što svoje živote za svoj rod položiliše i za uvek našu zahvalnost zaslužiliše!

Neka naša zahvalnost ne izostane bratskim slovenskim i drugim narodima, koji naše napore pomagaše ili ih sa radošću pratiše. Pozdravimo u našoj srećini dragu braću iz bratske Čehoslovačke, što doleteše iz zlatnoga Praga, a preko njih svu dragu braću i sestre. Pozdravimo dragu braću ruske Sokole i Sokolice — sinove velikog i bratskog ruskog naroda.

Pozdravimo svi skupa naše slavno starostavno Skoplje, poželimo mu da i u budućnosti cveta, napreduje i stvara velika dela savremene tehnike, radinosti, nauke i umetnosti, kako je i otpočelo, te da i po budućim delima bude isto tako veliko i slavno, kako je to po svojoj velikoj i slavnoj prošlosti.

A sada, sestre i braćo, kao i na početku, pošto smo ispunili dug za-

hvalnosti prošlosti, pričesćeni na svetome oltaru rodoljublja i veličine naše prošlosti, okrenimo oči svoje suncu, nebu, svetlosti i milosti Božjoj. Upravimo svoje najlepše misli i najtoplije molitve svoje prestolu Božjem za našeg prvoga Sokola, uzdanicu naroda svoga, Kralja Petra II. Neka Ga pored naše neizmerno ljubavi i odanosti prati uvek milost i zaštita Božija! Neka Mu vladavina bude duga, plodonosna i srećna! Neka naša ljubav i najlepše želje prate Uzvišenu Kraljicu i ceo Kraljevski dom!

Naša zahvalnost ne sme izostati Visokom pokrovitelju ovoga sleta Nj. Kr. Vis. Knezu Namesniku Pavlu.

Našoj hrabroj i slavnoj narodnoj vojsci uvek pa i sada naša velika blagodatnost! Vlastima, građanima grada Skoplja, predstavniku narodne pravoslavne crkve, u ime savezne uprave i sve braće i sestara bratska im hvala!

Braća i sestre, od najmanjeg deteta, što sokolski delaše i kao neznani junaci svoju dužnost ispuniliše, naći će nagradu za svoj trud i napor u zadovoljnom osećanju da su svoju dužnost izvršili, ne očekujući za sebe nikakve pohvale, ni koristi, ni slave.

Svi zajedno, mali i veliki prema svojoj snazi radimo, oplemenjujemo se, jačajmo se za održanje mira, rada i stvaranja sreće narodu svome. A i za slučaj bure i oluje, budimo spremni. Sve za dobro Naroda, Kralja i Otadžbine.

Završimo, draga braćo i sestre, pozdravimo gromoglasnim pozdravom nek se do neba čuje, nek odjekne na sve strane sveta, nek odjekne Sar-Planina, Lovćen, Durmitor i duž svih naših planina i reka:

Živeo Kralj Petar II i Kraljevski dom!
Živeo Jugoslavija!
Živeo naš plemeniti narod!
Živeo naše divno carsko Skoplje!
Živeo jugoslovensko Sokolstvo!
Otadžbini: Zdravo! —

Time je završena u 11.20 ova svečanost.

II javna vežba.

I druga javna vežba bila je odlično posećena. Gledalaca je bilo preko 15.000. Vežbi su prisustvovali brojni visoki zvanični predstavnici, predstavnici ČOS, ruskog Sokolstva, Saveza SKJ i sletski odbor. Nešto posle 16 časova na sletištu je nastupilo 448 članova sokolskih četa i 36 starije braće. U tome času pročitani su s načelnikog mosta preko megafona sledeći pozdravni telegrami koji su bili upućeni sletu:

Pozdravni telegrami Kraljevskih namesnika.

„Pokrajinski slet u Skoplju i proslavu 25-godišnjice oslobođenja našeg Juga, pozdravljam.

Radenko Stanković, Kraljevski namesnik“.

„Proslavi oslobođenja naših južnih krajeva, koju danas najdostojnije otvaraju Sokoli, učestvujem u duhu sa čvrstim uverenjem, da će oslobođeno znati očuvati i podignuti u bratstvu i jedinstvu.

Dr. Ivo Perović, Kraljevski namesnik.

Pozdravni telegram Nj. Sv. patrijarha Varnave.

„Zahvaljujući na pozivu, želi puno uspeha i šalje blagoslov. Patrijarh Varnava.“

Dalje su pročitani pozdravni telegrami Saveza slovenskog Sokolstva iz Praga, prvog zamenika starešine Saveza SKJ brata Gangla iz Praga na putu za Poljsku i pozdravni telegram sa župskog sleta u Mariboru.

Čitanje pozdravnih telegrama građanstvo i članstvo pozdravilo je dugotrajnim aplauzom.

Zatim su članovi četa sa starijom braćom izveli sletske vežbe nešto bolje nego prvoga dana. Vojnici skopskog garnizona, njih 845, goli do pojasa, oštirim korakom sa lepim nastupom napunili su skoro sletištu. Tri sastava prostih vežbi izveli su dobro sa pokrivanjem i ritmom. Zatim su pod vodstvom brata Zd. Pavića, člana saveznog tehničkog odbora, nastupile dve ekipe — Zagreb-Beograd — u košarci. Za vreme igranja brat Pavić je davao preko megafona tumačenja o načinu igranja i

time pripomogao gledaocima da bolje shvate ovu igru. U izvanrednoj igri zagrebačke ekipe utakmica se svršila pobjedom Zagreba. Sledila je dalje posebna tačka društva Bela Palanka, župa Niš, čije je članstvo i naraštaj, njih 35, nastupilo sa prostim vežbama. Nakon toga je 36 mornara iz Boke Kotorske i ovog puta pobralo najveće aplauze izvođeci svoje vežbe oštro, precizno i skladno. Posle njih je nastupilo 14 podoficira 7 konjičkog puka Kneza Pavla iz Skoplja koji su izveli preskakanje prepona sa sećom belega i gađanjem balona (sve u galopu) sa izvanrednim uspehom. Pojedinci su zadivljavali gledaoce sjajnim izvođenjem i sigurnim držanjem na konju. Zatim su nastupili članovi, njih 332, i članice njih 256, sa prostim vežbama, koje su ovoga puta bile izvedene mnogo bolje nego prvoga dana. Kada se zajednički izvode sitnije se greške gube i opšti je dojam mnogo lepši. Sledilo je zatim uzorno odeljenje članova Saveza SKJ, njih 7, koje je nastupilo sa jednom zajedničkom prostom vežbom, zaštim pojedinačno izvođeci proste vežbe i različnosti. Bilo je lepih stavova o šakama i premeta. Potom su nastupili na razboju sa sličnim vežbama koje su izveli prvog dana na akademiji u Narodnom pozorištu.

Na kraju je izvedena sa potpunim uspehom druga sletska scena: „Robovanje i oslobođenje“ u 10 slika.

1. Slika. Sa tri strane nastupaju kosači i kopači u narodnoj nošnji, zauzimaju svoja mesta i pristupaju simboličnim vežbama — rad naroda u polju pre 1912 godine.

2. slika. Nastup vila sa velovima, koje izvode ritmičke vežbe, prelazeći celo sletišta — simbolizirajući nadu u bolju budućnost.

3 slika. Starija braća, koja predstavljaju članove „Dušana silnog“ (1908) g., izvode proste vežbe, prvi Tiršev sastav za prvi svesokolski slet u Pragu 1882 — a što je imalo da simbolizuje širenje Sokolstva u narodu.

4. Slika. Konjanik u crvenoj odeći noseći u desnoj ruci srpsku zastavu preleće preko vežbališta — nagoveštavajući rat za oslobođenje.

5. Slika. Pucnjava mitraljeza nagoveštava borbu. Nastupaju dve čete vojnika. Srpska je vojska u nastupanju, a neprijateljska u odstupanju. Za vreme borbe pada nekoliko srpskih vojnika i ostaju na bojnom polju, dok neprijatelj odnosi svoje mrtve.

6. slika. Uz Betovenov „Posmrtni marš“ palim junacima prilaze vile. — Molitva. — Zatim prilaze anđeli, noseći vence, kojima kite pale junake i vode ih u raj. — Po narodnom predanju.

7. slika. Vile nose jugoslovensku zastavu i stavljaju je na grobove poginulih. — Članovi dižu jarbol u vidu krsta, na koji se u sredini diže jugoslovenska zastava, a sa strane lepršaju zastavice svih slovenskih naroda.

8 slika. Vojnici svojim nastupom ispisuju ime „Jugoslavija“ a muška deca inicijal blaženopćivšeg Kralja Petra I „P I“, zatim inicijal blaženopćivšeg Viteškog Kralja Ujedinitelja „A I“, odavajući poštu stvaraoćima Jugoslavije i na kraju inicijal Nj. Vel. Kralja „P II.“ — za koje vreme muzika svira državnu himnu.

9. slika. Nastupaju moćnari, vojnici, članice u narodnim nošnjama, članovi četa — Rusalijske i čine krug oko cele scene u odbranbenom položaju, simbolizirajući kako Sokolstvo narod i vojska u zajednici štite otadžbinu.

10 slika. „Kraljevo kolo“ igraju sve grupe, što simbolizira veselje naroda. Sa tribina i stajališta silazi narod i ulazi u kolo i u igri napušta sletišta.

U sceni je uzelo učešća oko 1000 učesnika, a nije stajala gotovo ništa. Scenu je izvelo načelnništvo župe Skoplje pod vodstvom brata A. Sokolovskog, zam. načelnika.

Zajednička večera u Oficirskom domu

Uveče u 21 čas priredio je sletski odbor u Oficirskom domu zajedničku večeru, kojoj su prisustvovali svi velikodostojnici, uprava Saveza i sletski odbor, starešine, načelnici i prosvetari župa, društava i četa. Prvi je nazdravio u ime sletskog odbora prosvetar župe brat Mirko Jovanović, zatim je govorio izaslanik Nj. V. Kralja general M.

Ječmenić, u ime župa govorio je brat Gavro Milošević, starešina župe Cetinje, a na kraju u ime Saveza SKJ zamenik starešine brat Milivoje Smiljanić.

Završetak sleta

Narodno veselje i vatromet na sletištu.

U 21 čas počelo je na sletištu narodno veselje sa vatrometom. Naroda opet puno, oko 8000 duša. Opšte veselje — nekoliko muzika, sokolskih i drugih, neumorno je sviralo naizmenično pa i istovremeno, a narod se veselio i igrao naša poznata kola.

U 10.30 počeo je vatromet, pod vodstvom poručnika g. N. Simića, sa velikim brojem divnih slika; bombe sa državnim trobojnicama, reklamna paljba sa osvetljenjem sletišta, velike solo rakete sa meteorima, zmijama, šišalicama i mitraljeskom vatrom, veliki „Niagara“ vodopad sa mnogo fontela, erupcija vulkana sa nekoliko stotina raketa, vodoravni i uspravni briljantni točak, vatrene brzozav sa glavne tribine prema muzičkom paviljonu (na žici) i na kraju slika Nj. V. Kralja Petra II u sokolskoj odori.

Kada se pojavila slika našeg Mladog Kralja svi su ustali, a muzika je intonirala državnu himnu. Posle toga opet je nastalo narodno veselje do duboko u noć a za nekoje i do zore.

Na sletištu su za vreme javnih vežbi prenos sprava i pripremu za scene vršili vojnici, a sanitetsku službu na sletu vršili su skauti. Ceo slet filmovan je od strane firme „Artistik-film“ pod režijom brata Bogoljuša Krejčika,

Na sletu je učestvovalo obavezno 5 župa i to: Skoplje, Niš, Cetinje, Kragujevac i Užice, a 15 župa neobavezno.

Vodstvo sleta bilo je u rukama načelnništva župe Skoplje, i to: vodstvo vežbi: br. Alekse Jovanovića, načelnika, i sestre Ruže Sokolovske, načelnice. Nastupe na sletištu, svrstavanje povorke i drugu scenu vodio je brat A. Sokolovski, a svrstavanje na zbiralištu i akademiji brat Nikola Stavrić.

Sletski odbor sačinjavala su braća: predsednik: Velja Popović; administrativni otesek: Nikola Lozanić; tehnički: Aleksa Jovanović; prosvetarski: Mirko Jovanović; finansijski: Milan Maljković; gospodarski: dr. Baja Bajić; građevinski: St. Gazikalović; zdravstveni: dr. Milan Zanković, seobraćajni: Stanislav Lazarević; stambeni: Miodrag Petrašković; redarski: Marko Batričević; za ishranu: Borivoje Marković; za doček: dr. Ž. Zagorski; za vojsku: puk. Ivan Branovački i zabavni: inž. Drag Vučićević.

Sa 9 specijalnih vozova i redovnim vozovima veliki broj Sokola vratio se svojim kućama još u toku 29 juna pre podne. Manje grupe su ostale u Skoplju i krenule na izlete po Južnoj Srbiji, a naročito u pravcu Ohrida i Kosova.

Kada se uzme u obzir da je vodstvo župe pre kratkog vremena izmenjeno — starešina i načelnik — i kada se ima u vidu pod kojim se okolnostima pripremao ovaj slet, onda je uspeh zadovoljavajući, ali broj učesnika za pokrajinski slet bio je veoma malen. Slet je mogao biti i župski uz učešće drugih župa. Program glavnih pa i naraštajsko-dećjih dana bio dosta siromašan; pretežni deo ispunila je vojska svojim tačkama. Tačkama iz vežaba na spravama i lake atletike nije se davala nikakva pažnja i za vreme glavnih dana potpuno su izostale. Općenito pak uzevši slet je u moralnom pa i materijalnom pogledu uspeo, dok je tehnički podbacio.

B. S.

Promocija brata inž. Koste Petrovića za doktora inžinirstva

Prošlih dana promovisan je na univerzitetu u Gracu za doktora inžinirstva, položivši s odličnim uspehom doktorske ispite, inžinir brat Kosta Petrović, šef tehničkog oteka opštine grada Subotice i član uprave Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, naš poznati sokolski radnik, koji se naročito istakao svojim stručnim radovima na polju građevina za telesno vaspitanje.

Bratski srdačno čestitamo!

Izjava Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije

Za vreme diskusije u našem zakonodavnom telu na dan 2 o. m. jedan član toga tela u toku diskusije dao je jednu izjavu koja tangira Sokolstvo Kraljevine Jugoslavije. U pomenutoj izjavi taj govornik je između ostaloga rekao:

„Izjavljujem da nisam mislio napraviti nikakve primedbe na ustanovu Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije kao takvu niti na sokolska društva u hrvatskim i srpskim krajevima, nego sam imao pred očima samo pojedine slućajeve zloupotrebe Sokolstva u politićke svrhe JNS kod nas u Sloveniji. Mislim, da je u interesu čiste i prave sokolske ideje: sprećiti svaku politiku iz sokolskih organizacija.“

Pošto je ovim rećima tangirana organizacija Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije kao takva, uprava Sokolskog saveza dućna je da izjavi:

„Iz sokolskih organizacija ne vodi se nikakva politika, jer je naše Sokolstvo nepolitićka organizacija. U tome duhu izraćeni su svi statuti sokolske organizacije i u tome duhu naša organizacija i radi, i to u svima krajevima naše zemlje i u svih 25 sokolskih župa. Sokolski rad, stojeć i izvan svake dnevne politićke, ima samo svoju odrećenu i jasnu sokolsku politiku prema kojoj, između ostaloga, pitanje jugoslovenskog narodnog i državnog jedinstva stoji van svake diskusije za svakog pripaćnika sokolske organizacije. U tome smislu jugoslovensko Sokolstvo radiće neotstupno i dalje, uvereno, da time radi za dobro Kralja, države i jugoslovenskog naroda.“

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije

Zamenik starešine Saveza SKJ brat Gangl u audijenciji kod pretsednika dr. Beneša

Na povratku iz Katovica sa sleta poljskog Sokolstva, zadržavši se u Pragu, bio je dne 30 pr. m. primljen u audijenciju kod pretsednika Čećkoslovaćke Republike dra Eduarda Beneša prvi zamenik starešine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije brat E. Gangl.

U podućem razgovoru tom prilikom pretsednik g. dr. Eduard Beneš naglasio je veliku važnost saradnje čećkoslovaćkog i jugoslovenskog Sokolstva za opšti napredak obaju bratskih naroda, za jaćanje zajednićke odbrambene moći kao i za oćuvanje mira. Pretsednik g. dr. Beneš pokazao je živo zanimanje za prilike u našoj zemlji i pun optimizma isporučio je svoje pozdrave bratskoj Jugoslaviji, jugoslovenskom narodu i jugoslovenskom Sokolstvu, uz želju radošnog vićenja naredne godine na X svesokolskom sletu u Pragu.

Sedma redovna glavna skupština Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije

saziva se u smislu poslovnika za nedelju 18 jula 1937 godine u Beogradu, u prostorijama doma Sokolskog društva Beograd-Matica, Deligradska ulica br. 27.

Dnevni red:

1) Izbor dvojice zapisničara, dvojice overaća zapisnika i trojice brojaća glasova.

2) Pozdrav izaslanicima i skupštini.

3) Izveštaj uprave Saveza SKJ o radu u prošloj godini i izveštaj revizionog odbora.

4) Rešavanje o saveznom budćetu i o visini prinosa društava Savezu.

5) Predlozi Saveza i župa.

6) Izveštaji o radu na izvođenju Petrove petoletnice.

7) Predlog liste za novu upravu Saveza.

8) Eventualije (pitanja, predlozi i sl.).

Početak skupštine u 10 časova pre podne.

Verifikacija punomoćija izvršiće se istog dana od 9 do 9.45 časova u istim prostorijama.

Skreće se pažnja na čl. 4 poslovnika za glavnu skupštinu, po kome, ako u odrećeno vreme ne bude dovoljan broj članova za održavanje skupštine (t. j. 2/5 svih sokolskih župa), skupština se održava istoga dana u istim prostorijama i sa istim dnevnom redom jedan čas doćnije sa prisutnim brojem članova i donosi pravovaljane zaključke.

Na dan 16 jula održaće se plenarna sednica savezne uprave u dvorani Saveza. Poćetak sednice u 9 časova pre podne.

Na dan 17 jula u 9 časova pre podne održaće se zbor župskih načelnika i načelnica, zbor prosvetara i sastanak prisutnih proćelnika narodno-odbrambenih oteka. Ovi sastanci će se održati u prostorijama Saveza i u Sokolskom domu društva Maticce.

Istoga dana posle podne u 15 časova je početak poverljivog sastanka savezne uprave i delegata glavne skupštine u Sokolskom domu Maticce.

Sa koliko će pak delegata sa pravom glasa i inaće imati pravo koja župa da učestvuje na skupštini, razvidno je iz tablice koja je razaslana svim župama, a koje trebaju da odmah dostave Savezu imena svojih delegata koji će prisustvovati skupštini da bi se za njih mogle blagovremeno doćiti uputnice za povlašćenu, voćnju i istima dostaviti a u vezi raspisa broj 9268 od 24 pr. m.

Svakoj bratskoj župi poslaće se blagovremeno onoliko broj primeraka knjige „Izveštaja“, koliko ima delegata, te pored toga još dva primerka za upravu i za načelnništvo župe.

Zdravo!

U Beogradu, 2 jula 1937.

Uprava Saveza SKJ.

Pravo pojedinih župa na broj delegata za VII saveznu skupštinu

	Po broju članstva:	Po uplaćenom porezu:
Banja Luka	7	2
Beograd	14	10
Bjelovar	5	3
Celje	11	6
Cetinje	9	1
Karlovac	5	2
Kragujevac	6	2
Kranj	7	3
Ljubljana	17	7
Maribor	13	9
Mostar	7	2
Niš	7	3
Novi Sad	18	18
Novo Mesto	3	3
Osijek	12	8
Petrovgrad	11	5
Sarajevo	12	7
Skoplje	11	3
Split	8	1
Sušak-Rijeka	10	5
Sibenik-Zadar	5	1
Tuzla	8	5
Užice	3	1
Varaždin	4	1
Zagreb	13	5
Ukupno delegata:	226	113

Sastanak članova župskih oteka za rad na selu

Kako zakazani sastanak sokolskih radnika na selu prošle godine u Sarajevu nije održan, to se ukazuje potreba da se održi sada prilikom savezne godišnje skupštine. Vaćnost ovog sastanka utoliko je veća, što se nalazimo u toku i razvoju našega rada na sokolskoj Petrovoj petoletnici.

Preporuća se stoga bratskim župama, da kao delegate za saveznu skupštinu odrede i po jednog člana župskog oteka za rad na selu, koji bi učestvovali na ovom sastanku. Sastanak će se održati pre savezne skupštine, t. j. 16 jula o. g. u 18 časova.

Dnevni red sastanka:

1) Kratak referat pretsednika saveznog oteka.

2) Kratak izveštaj župskih radnika na selu o radu i stanju u župama.

3) Predlozi i sugestije pojedinih župskih pretstavnika o uspećnijem radu u selu.

VIII Glavna skupština Saveza ruskog Sokolstva

Povodom svoje tridesetogodišnjice Savez ruskog Sokolstva održao je u Beogradu dne 22 juna o. g. u pozorišnoj dvorani Ruskog doma, svoju VIII glavnu skupštinu.

Svečanom delu ove skupštine prisustvovali su izaslanik Nj. Vel. Kralja Petra II, pukovnik g. Turbešić, Nj. Sv. Mitropolit Anastasije, glava Ruske crkve van granica Rusije, predstavnici Ministarstva vojske i mornarice i Ministarstva prosvete, dalje predstavnici Češko-slovačkog poslanstva, Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, Sokolske župe Beograd, Saveza bugarskih Junaka, mnogih ruskih nacionalnih organizacija, predstavnik ujedinjenih ruskih senatora, delegacije za zaštitu interesa ruske emigracije i drugi.

Pokrajinski savez ruskog Sokolstva uputio je skupštini svoj bratski pozdrav.

U ime Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije pozdravio je rusko Sokolstvo savezni sekretar brat dr. Mihailo Gradojević, koje je između ostalog istakao, da je rusko Sokolstvo zaista nacionalna organizacija, koja sistematski radi na ostvarenju ideje sveslovenstva i kao takva organizacija pokazuje osobitu aktivnost.

U ime Saveza bugarskih Junaka pozdravio je rusko Sokolstvo brat Hristo Čočkov, koji je sa osobitim oduševljenjem podvukao nacionalni rad ruskog Sokolstva i značenje nacionalne Rusije za ostale slovenske narode.

Zatim je pozdravio Savez ruskog Sokolstva izaslanik Nj. Vel. Kralja Petra II, pukovnik g. Turbešić.

Nakon svečane sednice predstavnici pojedinih organizacija i prisutni gosti pregledali su rusku sokolsku izložbu, koja je bila priređena u donjim prostorijama doma. Ova izložba bogato je ilustrirala život i rad ruskih Sokola, kako u Jugoslaviji, tako i u drugim zemljama širom celog sveta.

Tom prilikom bio je demonstriran i film iz istorije ruskog i celokupnog slovenskog Sokolstva.

Na VIII glavnoj redovnoj skupštini Saveza ruskog Sokolstva primljen je izveštaj upravnog odbora i odobren niz projekata u svima pravcima sokolske delatnosti.

Pored ostalog, skupština je jednoglasno donela sledeću rezoluciju:

- 1. — Uzimajući u obzir:
 - a) da se skupština sastala na osnovu Ustava Saveza ruskog Sokolstva, odobrenog od merodavnog državnog organa Kraljevine Jugoslavije 24 maja 1934 godine i na osnovu § 9 ovog Ustava, u predviđen rok, t.j. do isteka roka punomoći uprave, zakonski izabrane na VII glavnoj skupštini Saveza ruskog Sokolstva u avgustu mesecu godine u Zagrebu;
 - b) da je skupština kao i dnevni red odobren od strane merodavnog državnog organa Kraljevine Jugoslavije;
 - c) da su nakon pregleda delegatskih punomoćja ustanovljena 123 mandata, od kojih je izuzev 25 mandata članova ex officio, 98 predstavljalo 45 organizacija Saveza ruskog Sokolstva od celokupnog broja 58, što čini 79% sviđu delegata, —
- glavna VIII redovna skupština delegata smatra se punomoćnom da izražava mišljenje i volju celokupnog Saveza ruskog Sokolstva.

2. — Uzevši u obzir:

- a) da je upravni odbor Saveza ruskog Sokolstva više puta pozivao sve organizacije, koje nisu učestvovala na VII skupštini Saveza ruskog Sokolstva da stupe sada u Savez radi zajedničkog rada i u ime visokog sokolskog cilja i požrtvovanog rada u korist ruskog naroda;
- b) da je jedan deo tih organizacija ušao posle VII skupštine u sastav Saveza ruskog Sokolstva; i
- c) da je pre ove VIII skupštine 5 organizacija, koje nisu ušle u S.R.S. bile pozvane da sudeluju radu skupštine, ali se iste nisu odazvale i da je njihovo brojno stanje, kao i aktivan sokolski rad — minimalno —

— skupština je ustanovila, da su danas sve aktivne ruske sokolske organi-

zacije stvarno ujedinjene u S. R. S., i zato —

— skupština smatra, da ni jedno drugo predstavništvo ili organizacija nema zakonskog prava da izražava volju i želje ruskog Sokolstva ni tražiti da gde bilo i kad bilo pretstavlja rusko Sokolstvo.

3. — Ujedno skupština potvrđuje, da su redovi ruskog Sokolstva otvoreni i dalje za gore spomenute organizacije, ako isto to i danas žele, u ime vernosti i odanosti idejama Miroslava Tirša i požrtvovane ljubavi prema našoj Otadžbini.

4. — Skupština potvrđuje da samo upravni odbor S. R. S., koji je zakonski izabran na ovoj VIII skupštini, ima pravo da organizuje (sazove) skupštinu S. R. S. i da ni S. R. S. u celosti, ni pojedine organizacije ne mogu sudelovati ni na jednoj skupštini ili u predstavništvu, a koji su organizirani na drugi način nego što je to predviđeno Ustavom Saveza ruskog Sokolstva.

5. — Skupština smatra, da prema statutu Saveza slovenskog Sokolstva, a uzevši u obzir p.p. 1 i 2 ove rezolucije, Savez ruskog Sokolstva ima potpuno i zakonsko pravo na predstavništvo u Savezu slovenskog Sokolstva, u kome je bio i kao član utemeljač, i

— predlaže novom upravnom odboru da zamoli Savez slovenskog Sokolstva za ostvarenje ovoga prava putem blagovremenog podnošenja toga pitanja na dnevni red Saveza slovenskog Sokolstva, da se Savez ruskog Sokolstva može pripremiti za učesće na X svesokolskom sletu u Pragu.

6. — Skupština smatra poželjnim sudelovanje Saveza ruskog Sokolstva na X svesokolskom sletu 1938 godine u Pragu, a na istom osnovu kao i ostalih Saveza, koji sačinjavaju Savez slovenskog Sokolstva.

Na tom sletu rusko Sokolstvo mora da pretstavlja jednu celinu i da bude zastupljeno po upravnom odboru Saveza ruskog Sokolstva, koji je izabran na VIII glavnoj redovnoj skupštini.

7. — Skupština je rešila, da se zahvali bratskim slovenskim savezima, koji su pozdravili Savez ruskog Sokolstva povodom 30-godišnjice ruskog Sokolstva, i to Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije i Savez bugarskih Junaka, koji su delegirali svoje predstavnike na svečano otvaranje skupštine, a takođe i prezidiumu Saveza ruskog pokrajinskog Sokolstva, koji je dostavio pismeni pozdrav.

8. — Skupština je rešila da se ova rezolucija saopšti Savezu slovenskog Sokolstva i ostalim njegovim članovima: Češko-slovačkoj opštini sokolskoj, Savezu Sokola Kraljevine Jugoslavije, Savezu poljskog Sokolstva, Savezu bugarskih Junaka, te da se otštampa radi šire javnosti. —

Posle ovoga bila je data razrešnica staroj upravi Saveza i izabrana nova na čelu sa starešinom bratom R. Drejlingom.

Ovu skupštinu (kako je već navedeno u rezoluciji) predstavljali su 123 delegata, i to iz: Jugoslavije, Francuske, Bugarske i Čehoslovačke, a bila su dostavljena punomoćja iz Amerike, Kine, Poljske i Latvije. N. K.

Boravak uglednih češkoslovačkih sokolskih radnika na Rabu

Prošlih dana bio je kao gost u Rabu brat František Skopal iz Pršerova. Donevši sa sobom i vežbačko odelo, brat Skopal se odmah prijavio Sokolskom društvu Rab. Načelnik društva poverio je bratu Skopalu vodstvo prve vrste rapskog društva te je brat Skopal kroz 3 tedna redovito dolazio na vežbe i neumorno, s mnogo prave sokolske ljubavi i požrtvovanosti, podučavao sokolsko članstvo. Nedeljom je polazio s našom braćom na izlete te je tako, iako je došao za lični odmor, neprestano bio u najtežnjoj vezi s našim sokolskim društvom na Rabu.

Brat Skopal imade 53 godine te još

uvek neumorno radi kao prednjak u svome društvu u Pršerovu, u kome je i član prednjačkog zbora, a sada se pod njegovim vodstvom gradi u Pršerovu veliki sokolski dom u vrednosti od 2,500.000 Kč. Ovakvi veterani, ovakva požrtvovna braća potrebna bi bila i u našim društvima. Zbilja jedan zadivljujući uzor sokolskog radnika koji može da posluži mnogima za primer. Brat Skopal bio je bratski otpraćen na parobrod prilikom svoga odlaska.

Osim brata Skopala bili su na Rabu kao gosti još brat dr. Stranski, starešina sokolskog društva Praha III, brat Klimkovski, član društva Zlin i koji je učestvovao u olimpijskoj vrsti COS, i brat Kubiček, isto član sokolskog društva Zlin. Sva trojica pomenute braće dolazila su u rapsku sokolanu, te je pogotovo brat Klimkovski pokazao tačnošću braći nebrojeno lepih sastava prostih vežbi kao i mnogo vežbi na spravama. Pomenuta braća bila su u društvu vrlo lepo primljena, a takođe i od članstva kroz celo vreme boravka u Rabu. Prilikom njihovog odlaska priređen im je srdačan ispraćaj. — E. B.

Iz naših župa

Sokolsko društvo Drvar. Ovde je dne 21 pr. m. održano međučlansko nagradno takmičenje članova teniske sekcije Sokolskog društva Drvar. U žiriju su bili pored pročelnika sekcije br. Tome Perkovića koji je sudio utakmicu, i sestra Brodski te starešina društva br. Budisavljević. Takmičari su dali vrlo ostru i borbenu igru i prisutnoj publici pružili redak užitek, prikazavši odluke i finese „letnoga beloga sporta“, koga pročelnik sekcije br. Perković hvalevredno podržava u društvu Drvar.

U deblu su, sa mnogo borbe i nastojanja, iznenadno br. Laurović-Češljević pobedili otporni, navalni, temperamtni i favorizirani par br. Đukelić-Šefkić sa 6:4 i 6:2.

U miks-deblu su sa velikom nadmoći pobedili sestra Perković (koja je igrala bravurozno), sa br. Šefkićem protivnički par sestru Marić i br. Češljevića sa 6:1 i 6:3.

U vrlo napetom, borbenom i živom singlu pobedio je nenadno br. Laurović favorita i sigurno najboljeg tenisera u Drvaru br. Đukelića, koji je igrao vrlo nervozno i nevezano sa 6:3 i 6:3.

Posle takmičenja pobednicima su podeljene vrlo ukusne nagrade, pokloni br. Perkovića.

Sokolsko društvo Daruvar održalo je 13 juna o. g. javnu vežbu uz sudelovanje Sokolskog društva Grubišno Polje i četa Bijela, Batinjani i Dereza. Vežba je u svakom pogledu dobro uspeła. Nastupile su sve kategorije vežbača. Naročiti uspeh postigla su deca iz Dereze, koju je predvodio br. Dejan Atanacković, učitelj. Deca su vrlo skladno i disciplinovano izvela nekoliko tačaka, te su na taj način pokazala šta se sve i u selu može postići dobrom voljom i agilnošću učitelja, koji su u prvom redu pozvani da na selu budu širitelji sokolske misli i nosioci kulturnog napretka. Na kraju vežbe održao je sakupljenim kategorijama pozdravni govor br. dr. Jovan Pejović.

Sokolsko društvo Mokrin. Naše društvo uz gostovanje br. Sokolskog društva iz V. Kikinde, održalo je u nedelju 27-VI o. g. svoju javnu vežbu, na igralištu S. K. „Delije“. Nastupile su sve kategorije vežbača sa ovogodišnjim sletskim vežbama. Članovi društva nastupili su posebno vežbom sa sekirama. Zatim su nastupile vrste na spravama. Podmladak je izveo igre. Na kraju je prvi put nastupio konjički osek sa manješkim vežbama, voltežovanjem i preponama. Javan čas je uspeo u tehničkom pogledu vrlo dobro, jer je nastupilo oko 200 vežbača, što nije malen broj, ali je publike bilo malo, što je svakako za osudu. U večje je pozorišni osek po drugi put prikazao pozorišni komad „Silom lekar“, koji je vrlo lepo izveden. Nakon pretstave nastala je igranka uz sviranje sokolskog tamburaškog oteka. Tako je cela ova

priredba uspeła u moralnom i propagandnom pogledu dok je materijalni zadovoljavajući.

Sokolsko društvo Brežice. Delovanje vseh odsekov našega društva je zelo živahno. Posebno se je to opazilo pri dramatskem odseku, kateri je zaključil sezono z uspeło komedijo „Učiteljica“. Za bodočo sezono so pa že pripravili repertoar.

Tudi delo v telovadnici ni zaostajalo; vsi oddelki so marljivo telovadili, ter se pripravljali za letni nastop, kateri se je vršil 6. junija t. l. Ob 15 uri 30 min. so prikorakali na telovadišče vsi oddelki ter s trikratnim „Zdravo“ pozdravili državno zastavo. Po pozdravnih besedah br. staroste in zastopnika župe je pričel telovadni nastop. Pri obveznih prostih vejah je nastopilo 41 članov, 30 članic, 30 moš. naraščaja, 28 žen. naraščaja, 36 moš. dece, 27 žen. dece. Razen tega so nastopili vsi oddelki domačega društva s posebnimi točkami. Najmanjša moš. in žen. deca je nastopila z igricon „Zajec in lovec“ s petjem, večja moš. in žen. deca z „Neven kolom“, moška deca s „Vajami trojice“, žen. naraščaj s tekmovalno vajo in češkimi narodnimi plesi. Po orodni telovadbi so nastopile domače članice v pestrih narodnih nošah in zaplesale 6 nar. kol; zaključili pa so člani, kateri so ob spremljavi pevskega zbora skladno izvedli Kovačevo „Morje Adrijansko“. Nastop je izvršil v najlepšem redu, obširen program, ki je obsegal 14 točk, je bil končan v 1½ ure. Čeprav je bil to samo društveni nastop, so nas v velikem številu obiskala bratska sosednja društva. Z veseljem smo ugotovili, da se je število članstva in naraščaja pomnožilo, žal pa so se vrste dece iz znanih vzrokov skrčile.

Delo v telovadnici je z nastopom končano, pričeli pa smo s telovadbo na letnem telovadišču, kjer se bomo začeli pripravljati za lakoatletske tekme, katere se bodo vršile v jeseni. Vsi naši dosedanji uspehi, predvsem pa lepo uspeši telovadni nastop naj nam bodo v ponos, pa tudi v bodrilo za nadaljnje uspešno delo.

Sokolsko društvo Srbobran. Dne 30 maja održalo je Sokolsko društvo Srbobran svoj javan čas uz sudelovanje Sokolske čete Mileševo, društva Turija, Stari Bečej, Vrbas i konjičkog oteka Pašičevo. Pre podne održane su u perivoju Kralja Petra II probe, a u 11 časova bila je svečana povorka. Posle povorke održao je prisutnima nagovor starešina brat Pivnički, u kojem je prisutne pozvao na istrajan i nesebičan rad za Kralja i otadžbinu. Javan čas je počeo u 4 časa po podne. Nastupila su muška i ženska deca mlada u tri tačke, koja su svoje vežbe vrlo skladno odvežbala. Posle njih nastupila su starija muška deca s puškama, a za ovima starija muška i ženska deca sa sletskim vežbama za Skoplje. I ove tačke bile su skladno i precizno odvežbane, a naročito vežbe sa puškama dece Srbobran i Turije. Kao sedma tačka nastupili su učenici i učenice građanske škole s posebnom vežbom, zatim muški i ženski naraštaj, članovi i članice, Sok. četa Mileševo, članstvo na spravama i konjički osek društva Pašičevo. Javan čas Sok. društva Srbobran bio je pod vodstvom načelnika brata Ivana Čurčića u svakom pogledu na dostojnoj visini. Nastupilo je više stotina muške i ženske dece, veći broj naraštajaca i članstva. Program se je odvijao bez zatezanja na opšte zadovoljstvo vrlo velikog broja prisutne publike. Iako pre podne u povorci nije bilo učešće onako kako bi trebalo da bude, bio je popodnevni poset javnog časa upravo odličan. Uspeh je i u moralnom i materijalnom pogledu bio je potpuno zadovoljavajući, a vrlo veliki broj prisutne publike dokazao je, da se je sokolska ideja duboko uvrežila u srca i duše Srbobranaca.

Ispravka

U prošlom broju našega lista potkrala se pri koncu uvodnog članka štamparska greška i stoji „...proslavlja se 50-godišnjica oslobođenja Niša...“, dok u stvari ispravno treba da glasi „...proslavlja se 60-godišnjica...“